

Banka Popullore e Republikës së Maqedonisë së Veriut

DREJTORIA E POLITIKËS MONETARE DHE E HULUMTIMIT

Treguesit më të rinj makroekonomikë Rishikimi i gjendjes aktuale

shkurt 2022

Treguesit më të rinj makroekonomikë

Rishikimi i gjendjes aktuale – ndikimi ndaj politikës monetare

Rishikimi i gjendjes aktuale synon të japë një pasqyrë të të dhënave më të fundit makroekonomike (nëntor 2021 – janar 2022) dhe një krahasim me projeksionet më të fundit makroekonomike (tetor 2021). Kjo do të vërtetojë se si gjendja aktuale e ekonomisë korrespondon me lëvizjet e pritshme të variablave në ciklin e fundit të projeksioneve. Rishikimi është përqendruar në ndryshimet e supozimeve dhe të realizimeve të jashtme në variablat e brendshme dhe si janë pasqyruar këto ndryshime në mjedisin e drejtimit të politikës monetare.

Perspektiva e ekonomisë globale për vitin 2022 është më pak e favorshme krahasuar me vlerësimet e tetorit, me vlerësimin e rritjes globale të rishikuar në mënyrë të moderuar në rënie, në kontekstin e përhapjes së shpejtë të llojit të ri të virusit korona "omikron" në mbarë botën dhe rivendosjen e masave më të rrepta kufizuese për mbrojtjen e shëndetit publik. Nga ana tjetër, projeksioni i vitit 2023 është rishikuar në rritje, kryesisht për shkak të efekteve të baze më të ulët krahasuese. Në të njëjtën kohë, pasiguria në lidhje me rritjen e ardhshme globale është ende e theksuar dhe rreziqet që rrethojnë projeksionet janë ende në rënie. Rreziku kryesor në rënie akoma është i lidhur ngushtë me rrjedhën e ardhshme të pandemisë, respektivisht me shqetësimin për përhapjen globale dhe shfaqjen e llojeve të reja të virusit, të cilat do të zgjasin pandeminë dhe do të çonin në ndërprerje të reja të flukseve ekonomike globale. Pasiguri shtesë vjen nga shtrëngimi i mundshëm më i shpejtë i politikës monetare në vendet e zhvilluara, veçanërisht nëse inflacioni vazhdon të jetë më i lartë se sa pritej, gjë që mund të ketë efekte negative në stabilitetin financiar dhe pozicionet fiskale të vendeve me rritje të shpejtë me borxhe të larta. Rrezik i ri dhe më i theksuar për ekonominë globale është ndezja e tensioneve gjeopolitike në Europën Lindore dhe Azi, ku përshkallëzimi eventual i konfliktit ruso-ukrainas mund të shkaktojë rritje të mprehtë të çmimeve të energjisë primare dhe produkteve joenergjetike, destabilizimin e flukseve të tregtisë globale dhe rritjes së paqëndrueshmërisë në tregjet financiare, me efekte negative si në inflacionin global, ashtu edhe në rimëkëmbjen ekonomike globale. Kohëzgjatja e mundshme e ndërprerjeve në zinxhirët e furnizimit global dhe rritja e mundshme më e ngadaltë e ekonomisë kineze përbëjnë gjithashtu rrezik të konsiderueshëm në rënie për ekonominë globale. Rreziqe të tjera aktuale globale janë ato në anën e furnizimit me energji dhe shfaqja e mundshme e trazirave sociale dhe fatkeqësive natyrore. Sa u përket **zhvillimeve ekonomike në Eurozonë**, si partneri ynë kryesor tregtar, të dhënat fillestare tregojnë për rimëkëmbje të mëtejshme të aktivitetit ekonomik në tremujorin e katërt të vitit 2021, me PBB-në reale që ka arritur rritje të forcuar prej 4,6% në bazë vjetore (3,9 në tremujorin e mëparshëm). Me këtë, ekonomia e Eurozonës në fund të vitit të kaluar arriti nivelin para pandemisë (në fund të vitit 2019). Për të gjithë vitin 2021, rritja e parashikuar e PBB-së në Eurozonë është 5,2% (-6,4% në 2020). Nga pikëpamja e të dhënave më të fundit të frekuencës së lartë për tremujorin e parë, treguesit nga anketat e subjekteve ekonomike për janarin janë disi më pak të favorshëm krahasuar me muajin paraardhës, kryesisht si pasojë e ngadalësimit të rritjes së sektorit të shërbimeve të përhapjes së përgjithshme të llojit "omikron" dhe rikthimit të masave kufizuese, ndërkohë që treguesit e industrisë patën një përmirësim. Nga ana tjetër, partneri ynë më i rëndësishëm tregtar, Gjermania, pati rritje të ngadaltë të PBB-së në 1,4% nga viti në vit në tremujorin e katërt (2,9% në tremujorin e tretë), e ndikuar kryesisht nga shtrëngimi i masave kufizuese për t'u përballur me vala e re e pandemisë dhe abstënimin në rritje të popullsisë nga konsumi. Ndryshe nga zhvillimet në Eurozonë, anketat në Gjermani tregojnë për përmirësim të ndjeshëm të aktivitetit gjatë janarit, me zhvillime më të favorshme si në industrinë e prodhimit ashtu edhe në sektorin e shërbimeve, gjë që vjen si pasojë e efekteve më pak negative të mutacionit omikron në ekonominë gjermane dhe shenjat fillestare për të reduktuar vonesat në furnizimin e lëndëve të para. Sipas raporteve fillestare, tregu i punës në eurozonë vijon të shohë zhvillime të favorshme, ku shkalla e papunësisë në tremujorin e katërt të 2021 ra në 7,1% (7,6% në tremujorin e mëparshëm). Për sa i përket inflacionit në Eurozonë, të dhënat e vlerësuara për muajin janar tregojnë përshpejtimin e tij të mëtejshëm, me rritjen e çmimeve që ka arritur nivel historikisht të lartë prej 5,1% me bazë vjetore (5% në dhjetor), kryesisht si rezultat i arritjeve më të larta në

komponentët e energjisë dhe ushqimit, ndërkohë që inflacioni bazë shënoi rritje të ngadaltë, për herë të parë që nga korriku 2021. Në mbledhjen e rregullt të muajit shkurt, BQE-ja mbajti përcaktimin e politikës monetare, por u tregua më kufizuese për sa i përket ndryshimeve të mundshme në të ardhmen, në kushtet e inflacionit më të lartë se sa pritej dhe rreziqeve në rritje në raport me projeksionet. E gjithë kjo ka ndikuar që pjesëmarrësit e tregut të presin që procesi i rritjes së normave të interesit të nisë më shpejt, ndaj sipas çmimeve më të fundit pritet që në vitin 2022 **norma e interesit të huaj EURIBOR** njëmuore të jetë në të njëjtin nivel si në projeksionin e tetorit, ndërkohë që për vitin 2023 është kryer korrigjim rritës më i rëndësishëm, në pajtim me pritjet e tregut për një normalizim gradual të politikës monetare të BQE-së.

Shikuar përmes treguesve të veçantë sasiorë të mjedisit të jashtëm domethënës për ekonominë e Maqedonisë, projeksioni për kërkesën e huaj efektive për vitin 2021 është i njëjtë, për vitin 2022 është rishikuar mesatarisht në rënie, ndërsa për vitin 2023 në rritje, në raport me vlerësimet e tetorit. Nga ana tjetër, në rastin e **inflacionit të huaj efektiv** vërehet realizim më i lartë në vitin 2021 dhe njëkohësisht janë bërë korrigjime në rritje të projeksioneve për vitin 2022 dhe 2023. Vlerësimet e reja për **kursin valutor euro/dollarë amerikanë** norma tregon rishikim në rritje të vlerës së dollarit amerikan në vitin 2022 dhe një rishikim në rënie për vitin 2023. **Çmimet e produkteve primare në bursat botërore në vitin 2021 shënuan rritje të ndjeshme**, e cila është pak më e lartë se rritja në projeksionet e tetorit. Gjithashtu, **pritjet e fundit për çmimet e produkteve primare në bursat botërore janë rishikuar në rritje për vitin 2022, ndërsa për vitin 2023 korrigjimet janë përgjithësisht në rënie në raport me vlerësimet e tetorit.** Kështu, në vitin 2022 pritet rritje më e lartë e çmimeve të produkteve primare, ndërsa në vitin 2023 pritet që shumica e tyre të kenë rënie më të fortë të çmimeve. Megjithatë, lëvizjet dhe vlerësimet e çmimeve të lëndëve të para janë jashtëzakonisht të luhatshme dhe aktualisht ndikohen nga zhvillimet në lidhje me pandeminë Kovid-19, e cila krijon pasiguri më të madhe për dinamikën dhe efektet e tyre në të ardhmen në ekonominë vendase, si në afat të shkurtër ashtu edhe në atë afatgjatë.

Krahasimi i treguesve të fundit makroekonomikë të ekonomisë vendase me dinamikën e tyre të parashikuar brenda ciklit të projeksioneve të tetorit, tregon për devijime të caktuara në segmente të caktuara të ekonomisë. Sipas të dhënave të publikuara të vlerësuara të PBB-së, në tremujorin e tretë të 2021 PBB-ja reale regjistroi rritje prej 3% në bazë vjetore. Këto arritje tregojnë se ekonomia vendase vazhdon rimëkëmbjen, në kushtet e imunizimit të mëtejshëm të popullsisë dhe pa efekte të mëdha negative nga shfaqja e valës së katërt të Kovid-19 në këtë periudhë. Mesatarisht, në tre tremujorët e parë të vitit 2021, ekonomia shënoi rritje reale prej 4,6%, që është afër pritshmërive nga projeksioni i tetorit. Për sa i përket aktivitetit ekonomik në tremujorin e katërt të vitit 2021, të dhënat në dispozicion me frekuencë të lartë kryesisht tregojnë për rritje të mëtejshme, por të ngadalësuar, vjetore të aktivitetit ekonomik dhe efekte relativisht të kufizuara të përhapjes së valës së pestë të pandemisë, të shoqëruara me llojin "omikron" të Kovid-19 në fund të tremujorit. Konkretisht, të dhënat për këtë periudhë tregojnë ritme të larta, por më të moderuara të rritjes vjetore të qarkullimit në tregtinë dhe mikpritjen totale dhe ngadalësim të rënies së prodhimit industrial, ndërsa në punimet e ndërtimit të kryera në periudhën tetor-nëntor, është vërejtur rënie vjetore e mëtejshme. **Sa u përket ndryshimeve në çmimet e konsumit, në janar 2022 u arrit një normë vjetore e inflacionit prej 6,7%, e cila është arritje më e lartë krahasuar me parashikimet e fundit.** Përsheptimi i dinamikës vjetore të inflacionit është reflektim i rritjes së çmimeve të rregulluara të energjisë, si dhe i rritjes së disa produkteve ushqimore që kanë dinamikë të ndryshueshme. Kontributi i inflacionit bazë (inflacioni në të cilin përjashtohet ndikimi i çmimeve të ushqimeve dhe energjisë elektrike) në rritjen e nivelit të çmimeve mbetet i moderuar dhe i qëndrueshëm. Prandaj, presionet e çmimeve ende rrjedhin kryesisht nga faktorët e ofertës, të lidhur me ndryshimet e çmimeve në tregjet globale dhe ndikimin e pandemisë. Inflacioni i realizuar është mbi projeksionin dhe pritjet për dinamikën e ardhshme të çmimeve të importit janë korrigjuar në drejtim rritës, me çka janë rritur edhe rreziqet për projeksionin e inflacionit në afat të shkurtër. Megjithatë, institucionet ndërkombëtare presin stabilizimin e rritjes së këtyre çmimeve në gjysmën e dytë të vitit dhe si rrjedhojë uljen e presioneve inflacioniste. Në të njëjtën kohë, vazhdon të theksohet pasiguria dhe dinamika e lëvizjes së çmimeve botërore të produkteve primare në periudhën e ardhshme, në pajtim me efektet e pasigurta ekonomike që lidhen me zhvillimin dhe trajtimin e

pandemisë dhe tensionet aktuale gjeopolitike, si si dhe pasiguria e shtuar e tregjeve botërore të energjisë.

Sipas treguesve të mjaftueshmërisë, rezervat valutore janë ende në zonën e sigurt dhe arritjet e muajit janar janë brenda pritshmërive për tremujorin e parë të vitit 2022, në pajtim me projeksionin e tetorit. Për sa i përket të dhënave të disponueshme nga sektori i jashtëm, të dhënat për tregun valutor për muajin janar 2022, tregojnë për arritje në transfertat private, brenda pritshmërive për tremujorin e parë të vitit 2022. Megjithatë, të dhënat në dispozicion i referohen një periudhe të shkurtër dhe nuk janë të mjaftueshme për të nxjerrë përfundime më të sakta. Në të njëjtën kohë, të dhënat e tregtisë së jashtme për tremujorin e katërt 2021 tregojnë për një deficit tregtar të realizuar pak më të lartë krahasuar me pritjet për tremujorin e fundit të 2021, në përputhje me projeksionin e tetorit.

Sa i përket lëvizjeve në sektorin monetar, të dhënat e muajit dhjetor tregojnë për rritje mujore të **gjithsej depozitave** prej 2,5% (rritje mujore prej 1% në muajin nëntor), e cila vjen kryesisht si rezultat i kontributit pozitiv të depozitave të amvisërive dhe ndërmarrjeve. Nga pikëpamja valutore, rritja mujore e gjithsej depozitave është pothuajse në mënyrë të barabartë si pasojë e rritjes së depozitave (në tërësi si rezultat i rritjes së parave depozituese) dhe depozitave në valutë. Në bazë vjetore, gjithsej depozitat në muajin dhjetor ishin më të larta me 7,5%, që është mbi rritjen e parashikuar vjetore (prej 7,1%) për fundin e tremujorit të katërt 2021. **Totali i kredive** në muajin dhjetor është rritur me 1,7% në bazë mujore (rritje mujore prej 0,8% në nëntor), kryesisht si rezultat i kontributit pozitiv të kredisë së korporatave, me kontribut pozitiv më të moderuar të kredisë për amviseritë. Sipas strukturës valutore, rritja e kredisë vjen më së shumti nga kredia në valutën vendase, me kontribut më të vogël pozitiv të kredisë në valutë. Në bazë vjetore, rritja e totalit të kredisë vijon të përshpejtohet dhe në muajin dhjetor arriti në 8,3%, me rritje të parashikuar në fund të tremujorit të katërt të vitit prej 7,1%, në pajtim me projeksionin e tetorit.

Në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë së Veriut gjatë vitit 2021 është realizuar deficit prej 38.783 milionë denarë. Deficiti buxhetor financohet plotësisht përmes huamarrjes së shtetit në tregun e jashtëm dhe të brendshëm, ku një pjesë e hyrjeve mbahen si depozita shtetërore në Bankën Popullore. Deficiti buxhetor i realizuar në vitin 2021 përfaqëson 83,9% të deficitit të parashikuar nga rishpërndarja e buxhetit për vitin 2021.

Ndonëse treguesit dhe vlerësimet e fundit makroekonomike ende tregojnë për mjedis kryesisht të pandryshuar për zbatimin e politikës monetare, arritjet inflacioniste dhe pritshmëritë për shtrëngim më të shpejtë të kushteve financiare botërore imponojnë nevojën për mbikëqyrje vigjilente të situatës. Rezervat valutore janë ende në nivelin e duhur dhe në zonën e sigurt dhe arritjet në muajin janar janë brenda pritshmërive për tremujorin e parë të vitit 2022. Arritjet në tre tremujorët e parë të vitit 2021 në produktin e brendshëm bruto janë relativisht afër atyre të parashikuara dhe të dhënat në dispozicion me frekuencë të lartë për aktivitetin ekonomik për tremujorin e katërt tregojnë për rritje të mëtijshme të ekonomisë. Përsa i përket inflacionit, arritjet e janarit 2022 janë mbi ato të parashikuara dhe pritjet për çmimet e produkteve të importuara janë korrigjuar në rritje, gjë që tregon për rreziqe në rritje dhe nevojën për mbikëqyrje të kujdesshme. Lëvizja e çmimeve të produkteve primare, e veçanërisht e produkteve të karburanteve, është ende jashtëzakonisht e ndryshueshme dhe e pasigurt, si dhe ndikimi i tyre i transferuar në çmimet e tjera në ekonominë vendase në periudhën e ardhshme. Në sektorin monetar, rritja vjetore e depozitave dhe e kredisë në muajin dhjetor është mbi atë të parashikuar për tremujorin e katërt 2021, sipas projeksionit të tetorit.

Rritja e mbështetjes kreditore të ekonomisë vendase

Sektori bankar ka forcuar ndjeshëm mbështetjen e kredisë për sektorin privat gjatë vitit 2021 dhe ka kontribuar në rimëkëmbjen e ekonomisë vendase. Gjatë vitit 2021, shuma e përgjithshme e flukseve të kredisë arriti në 29.588 milionë denarë, pothuajse në mënyrë të barabartë për ndërmarrjet dhe ekonomitë e amvisërive. Me këtë, shkalla vjetore e rritjes së kredive arriti në 8,3%, me një përshpejtim të dukshëm të shkallës së rritjes së kreditimit për sektorin e korporatave. Rritja e kreditimit gjatë vitit 2021 është rezultat i pozicionit të favorshëm të kapitalit dhe likuiditetit të bankave dhe kontribut shtesë ka dhënë natyra e mëtejshme përshtatëse e politikës monetare, si dhe paketa shtetërore e masave për mbështetjen e aktivitetit kreditues.

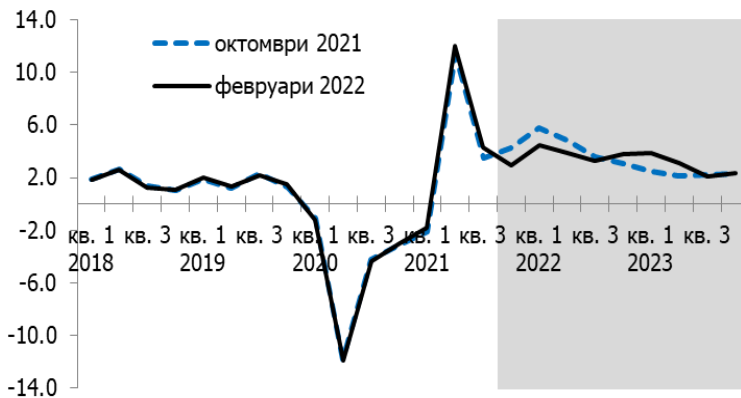
Këto arritje janë në pajtim me rritjen e kërkesës për kredi gjatë vitit 2021, në të dy sektorët, si dhe me lehtësimin e mëtejshëm të kushteve të kreditimit për amvisëritë, në pajtueshmëri me parashikimet e bankave të shprehura në Anketën për aktivitetin kreditor.

Селектирани макроекономски показатели ^{/1}				2020							2021													2022			
	2016	2017	2018	2019	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	2020	јан.	фев.	март	Кв.1	апр.	мај	јун.	Кв.2	јул.	авг.	сеп.	Кв.3	окт.	ное.	дек.	Кв.4	2021	јан.
I. Реален сектор индикатори																											
Бруто домашен производ (годишна реален раст) ^{/2}																											
	2,8	1,1	2,9	3,9	-1,3	-16,4	-5,9	-0,8	-6,1				-1,8				13,4				3,0						
Индустриско производство ^{/3}																											
стапка на промена (годишна)	3,4	0,2	5,4	3,7	-3,7	-25,0	-7,5	-2,3	-9,5	-13,5	-12,2	7,6	-6,1	46,1	16,5	9,5	22,2	-0,6	-1,4	-8,0	-3,5	-6,5	4,7	-4,9	-2,3	1,4	
кумулативна просечна стапка	3,4	0,2	5,4	3,7	-3,7	-14,6	-12,1	-9,5	-9,5	-13,5	-12,8	-6,1	-6,1	3,7	6,0	6,6	6,6	5,4	4,5	2,9	2,9	1,8	2,1	1,4	1,4	1,4	
Инфлација ^{/4}																											
ЦПИ Инфлација (годишна) ^{/5}	-0,2	2,4	0,9	0,4	0,6	0,5	1,5	2,2	2,3	1,9	1,9	2,1	2,0	2,7	3,0	2,7	2,8	3,4	3,6	3,7	3,5	4,1	4,8	4,9	4,6	4,9	6,7
ЦПИ Инфлација (кумулативна просечна)	-0,2	1,4	1,5	0,8	0,6	0,5	0,9	1,2	1,2	1,9	1,9	2,0	2,0	2,2	2,3	2,4	2,4	2,5	2,7	2,8	2,8	2,9	3,1	3,2	3,2	3,2	6,7
Базична инфлација (кумулативна просечна)	1,3	2,3	1,5	0,5	0,7	0,6	0,7	0,9	0,9	1,8	1,7	1,6	1,6	1,6	1,7	1,8	1,8	2,0	2,1	2,2	2,2	2,2	2,3	2,4	2,4	3,2	6,7
Базична инфлација (годишна) ^{/5}	1,0	2,8	1,4	-0,3	0,7	0,5	0,8	1,6	1,9	1,8	1,6	1,5	1,6	1,7	1,9	2,5	2,0	3,0	2,8	2,9	2,9	2,9	3,1	2,9	3,0	2,9	3,2
Работна сила																											
Стапка на невработеност	23,7	22,4	20,7	17,3	16,2	16,7	16,5	16,1	16,4				16,0				15,9				15,7						
II. Фискален сектор индикатори																											
(Централен Буџет и Буџети на фондови)																											
Вкупни буџетски приходи	169.356	179.673	188.505	203.822	46.484	40.923	48.585	53.562	189.554	14.810	16.435	17.673	48.918	19.292	15.735	17.464	52.491	20.205	17.167	19.347	56.719	20.063	19.128	21.186	60.377	218.505	
Вкупни буџетски расходи	185.407	196.561	200.071	217.445	53.895	59.458	58.511	71.557	243.421	17.520	19.189	19.106	55.815	19.263	20.767	21.243	61.273	23.353	22.525	19.734	65.612	19.039	25.597	29.952	74.588	257.288	
Буџетско салдо (готовинска основа)	-16.051	-16.888	-11.566	-13.623	-7.411	-18.535	-9.926	-17.995	-53.867	-2.710	-2.754	-1.433	-6.897	29	-5.032	-3.779	-8.782	-3.148	-5.358	-387	-8.893	1.024	-6.469	-8.766	-14.211	-38.783	
Буџетско салдо (% од БДП) ^{/1}	-2,7	-2,7	-1,8	-2,0	-1,1	-2,8	-1,5	-2,7	-8,2	-0,4	-0,4	-0,2	-0,9	0,0	-0,7	-0,5	-1,2	-0,4	-0,7	-0,1	-1,2	0,1	-0,9	-1,2	-2,0	-5,3	
III. Финансиски индикатори ^{/6}																											
Парична маса (M4), годишна стапка на раст																											
	6,2	5,1	11,8	9,3	8,9	9,8	6,9	6,9	6,9	7,7	8,2	7,9	7,9	7,1	7,0	6,7	6,7	7,1	9,6	8,2	8,2	7,8	7,6	7,0	7,0	7,0	7,0
Вкупни кредити, годишна стапка на раст																											
	-0,1	5,4	7,3	6,0	5,8	6,6	7,3	4,7	4,7	4,6	4,4	5,2	5,2	5,7	5,6	5,1	5,1	5,2	6,4	6,3	6,3	6,7	7,7	8,3	8,3	8,3	
Вкупни кредити на население	7,0	9,2	10,3	10,5	10,1	8,8	9,5	8,0	8,0	7,4	7,1	8,1	8,1	8,9	8,8	8,7	8,7	8,0	7,9	7,5	7,5	7,3	7,7	7,8	7,8	7,8	
Вкупни кредити на претпријатија	-5,3	2,3	4,5	1,9	1,8	4,6	5,2	1,1	1,1	1,6	1,4	2,1	2,1	2,3	2,1	1,2	1,2	2,0	4,5	4,8	4,8	5,6	7,4	8,7	8,7	8,7	
Вкупни депозити (со депозитни пари), годишна стапка на раст ^{/7}																											
	6,1	5,0	12,1	9,0	7,9	8,4	5,4	5,7	5,7	6,1	6,9	7,3	7,3	6,8	7,1	6,7	6,7	6,8	9,9	8,2	8,2	7,9	7,9	7,5	7,5	7,5	
Вкупни депозити на население	2,5	6,1	9,5	7,9	8,6	8,7	6,1	4,6	4,6	4,7	5,2	5,2	5,2	4,7	4,8	4,2	4,2	4,3	7,4	6,9	6,9	7,2	7,1	7,1	7,1	7,1	
Вкупни депозити на претпријатија	13,4	2,1	9,5	14,6	12,5	11,2	8,0	10,1	10,1	12,0	13,7	12,9	12,9	14,3	16,0	16,7	16,7	17,1	20,2	15,6	15,6	13,9	13,7	11,6	11,6	11,6	
Каматни стапки ^{/8}																											
Каматна стапка на БЗ (крај на месец/квартал/година)	3,75	3,25	2,50	2,25	1,75	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	
Активни каматни стапки																											
денарски	7,0	6,6	6,1	5,6	5,3	5,3	5,1	5,1	5,2	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	4,9	4,9	4,9	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,7	4,7	4,7	4,9	
дизини (агрегатна, за девизни и денарски со девизна клаузула)	5,7	5,3	4,9	4,6	4,4	4,3	4,3	4,2	4,3	4,2	4,2	4,1	4,2	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,0	4,1	4,1	
Пасивни каматни стапки																											
денарски	2,5	2,2	2,0	1,9	1,6	1,5	1,4	1,4	1,5	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2	
дизини (агрегатна, за девизни и денарски со девизна клаузула)	1,0	0,9	0,8	0,8	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	
IV. Надворешен сектор индикатори																											
Биланс на тековна сметка (во милиони ЕУР)																											
Биланс на тековна сметка (% од БДП)	-275,5	-102,9	-7,12	-368,3	-155,68	-90,0	-50,6	-69,9	-366,2	29,3	-68,0	-17,0	-55,7	-115,2	-8,3	0,2	-123,3	88,7	-8,6	18,0	98,0						
	-2,9	-1,0	-0,07	-3,3	-1,45	-0,8	-0,5	-0,6	-3,4	0,2	-0,6	-0,1	-0,5	-1,0	-0,1	0,0	-1,0	0,8	-0,1	0,2	0,8						
Трговски биланс (во милиони ЕУР) ^{/9}																											
Трговски биланс (% од БДП)	-1.786,2	-1.816,2	-1.811,4	-2.007,7	-511,04	-384,3	-390,6	-530,7	-1.816,6	-96,4	-201,4	-231,9	-529,63	-274,6	-206,6	-223,9	-705,1	-218,1	-238,3	-161,2	-617,6	-248,3	-263,8	-351,2	-863,3	-2.715,7	
Увоз (во милиони ЕУР)	-6.176,5	-6.834,9	-7676,3	-8441,0	#####	-1.426,9	-1.996,8	-2.252,0	-7.594,5	-623,7	-746,6	-820,5	-2.190,8	-891,6	-753,7	-807,6	-2452,9	-805,2	-804,4	-725,7	-2335,3	-837,2	-878,1	-943,9	-2.659,3	-9.638,3	
Извоз (во милиони ЕУР)	4.390,3	5.018,7	5872,4	6433,3	1.407,72	1.042,6	1.606,2	1.721,4	5.777,9	527,3	545,2	588,6	1.661,2	617,0	547,1	583,8	1747,8	587,1	566,2	564,5	1717,7	588,9	614,3	592,7	1.795,9	6.922,6	
стапка на раст на увозот (годишна)	6,5	10,7	12,3	10,0	-3,60	-31,9	-3,4	-1,4	-10,0	5,5	3,7	35,1	14,2	138,5	65,5	35,1	71,9	12,3	33,3	7,3	17,0	9,5	26,3	19,1	18,1	26,9	
стапка на раст на извозот (годишна)	7,4	14,3	17,0	9,6	-8,25	-35,9	-1,7	5,1	-10,0	15,4	4,9	36,6	18,0	192,0	61,2	18,7	67,6	13,2	13,0	-3,8	6,9	-1,4	6,2	8,7	4,3	19,8	
Странски директни инвестиции (во милиони ЕУР)																											
	316,9	180,0	603,7	363,3	123,24	-8,6	-8,2	48,3	154,7	-45,9	20,5	11,9	-13,5	99,2	27,8	79,5	206,5	-19,2	13,7	21,0	15,5						
Надворешен долг																											
Бруто надворешен долг (во милиони ЕУР)	7.216,6	7.372,5	7.843,7	8.154,4	8295,5	8770,9	9068,8	8536,1	8.536,1				9.809,0				10.169,9				9.870,3						
јавен сектор	3.445,3	3.461,8	3.756,2	3.836,6	3816,5	4460,3	4644,6	4301,4	4.301,4				5.202,9				5.458,7				5.157,3						
јавен сектор/БДП (во %)	35,7	34,5	35,1	34,2	35,4	41,4	43,1	40,0	40,0				44,0				46,2				43,6						
приватен сектор	3.771,2	3.910,7	4.087,5	4.317,8	4478,9	4310,5	4424,1	4234,6	4.234,6				4.606,1				4.711,2				4.713,1						
Бруто надворешен долг/БДП (во %)	74,7	73,4	73,3	72,7	77,0	81,5	84,2	79,3	79,3				83,0				86,0				83,5						
Бруто девизни резерви (во милиони ЕУР) ^{/10}																											
	2.613,4	2.336,3	2.867,1	3.262,6	3.017,3	3.639,7	3.480,2	3.359,8	3.359,8	3.335,7	3.298,0	3.939,2	3939,2	4.003,5	4.019,8	4.031,1	4.031,1	3.547,6	3.691,6	3.690,7	3.690,7	3.650,4	3.571,4	3.643,3	3.643,3	3.465,1	

^{/1} Во пресметките на релативните индикатори, до 2020 година користен е БДП од официјалното соопштение на ДЗС. За 2021 година се користи проектираното ниво од последниот циклус на макроекономски пресметки на НБРМ.

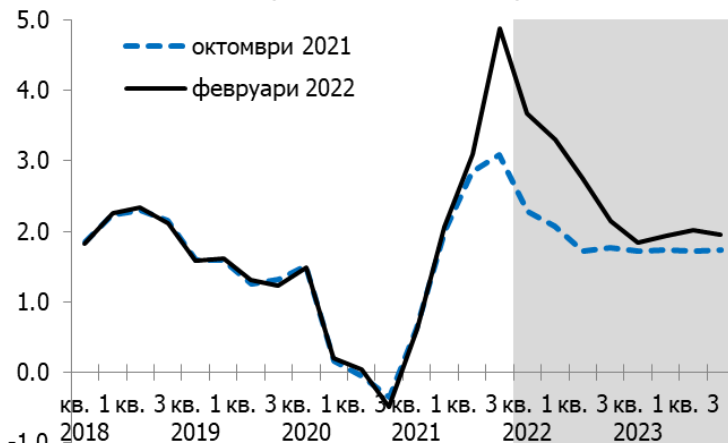
^{/2} Податоците за 2021 година се проценети, а за 2020 година се претходни (Соопштение за квартални податоци за БДП од 07.12.2021

Странска ефективна побарувачка
(годишни промени во %)

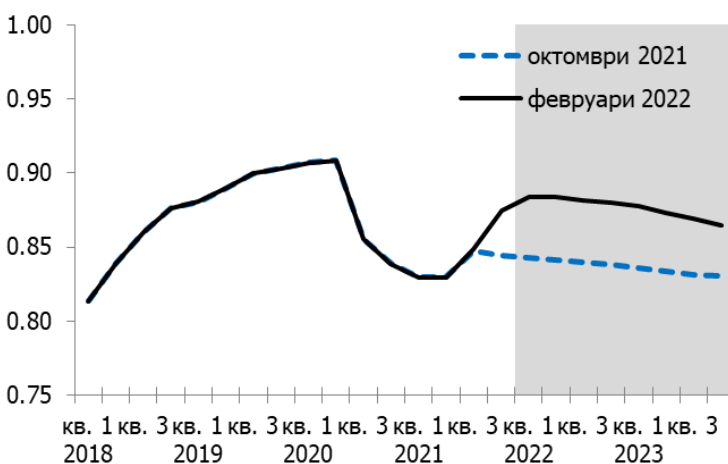
Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

Странска ефективна инфлација
(годишни стапки во %)

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

Курс евро/САД-долар

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

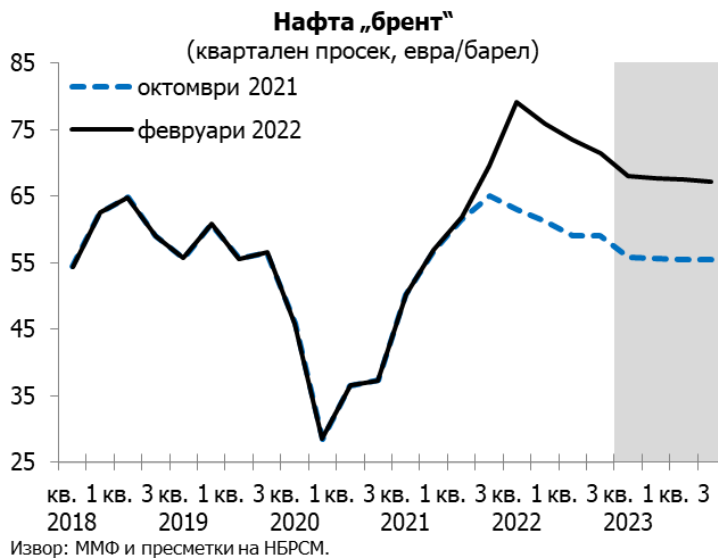
Vlerësimet më të fundit për kërkesën e huaj efektive për vitin 2021 nuk kanë ndryshuar në krahasim me parashikimet e tetorit, pra pritet të jetë ende 4,1%. Për dy vitet e ardhshme, korrigjimet në projeksione janë në kaje të kundërta. Konkreisht, për vitin 2022 është bërë rishikim në rënie, ku rritja aktualisht pritet të jetë 3,9% (4,3% në tetor), ndërsa për vitin 2023 parashikohet rritje më e lartë, prej 2,8% (2,3% në tetor). Rishikime të këtilla janë kryesisht rezultat i vlerësimeve të aktivitetit më të ulët ekonomik të Gjermanisë¹ dhe Greqisë në vitin 2022 dhe më i lartë në vitin 2023.

Inflacioni i huaj efektiv i realizuar në vitin 2021 është 2,7% dhe është më i lartë se vlerësimet e muajit tetor (2,2%). Edhe për dy vitet e ardhshme është bërë rishikim në rritje, ku pritet që inflacioni i huaj efektiv të arrijë në 3% dhe 2% përkatësisht në vitin 2022 dhe 2023 (2% dhe 1,7% në tetor). Rishikimi në rritje vjen si pasojë e vlerësimeve për inflacion më të lartë në pothuajse të gjithë partnerët tanë të importit dhe Gjermania, Bullgaria dhe Serbia kanë kontributin më të madh pozitiv në rishikimin në rritje mesatarisht për tre vitet e fundit².

Në vlerësimet e fundit të kursit të këmbimit euro/dollar amerikan, është bërë rishikim në rritje për vitin 2022, duke pritur fuqizim më të madh të vlerës së dollarit amerikan në raport me euron. Ndryshime të këtilla janë kryesisht rezultat i pritjeve për shtrëngim më të shpejtë të politikës monetare nga FED-i krahasuar me BQE-në gjatë vitit 2022. Nga ana tjetër, për vitin 2023 është bërë korrigjim i vogël në rënie, ku ende pritet zhvlerësimi i dollarit amerikan ndaj euros.

¹ Rritja e Gjermanisë parashikohet në 2,8%, 3,7% dhe 2,6% përkatësisht në 2021, 2022 dhe 2023, nga 3%, 4,4% dhe 1,8% përkatësisht në tetor.

² Inflacioni në Serbi dhe Kroaci është përshtatur për ndryshimet e kursit të këmbimit.

Në vitin 2021, çmimi i naftës³ në bursat botërore shënoi rritje të lartë prej 61% (i shprehur në euro), që është pak më i lartë se pritshmëritë e tetorit. Për vitin 2022 është bërë rishikim në rritje, me rritje dukshëm më të lartë nga parashikimet e tetorit që po parashikohet aktualisht. Ky korrigjim është kryesisht për shkak të pritjeve për ulje të ofertës, në kushtet e stokeve të ulëta globale të naftës, uljes së interesit për investime në industrinë e naftës si rezultat i kalimit në burimet e rinovueshme të energjisë, si dhe tensioneve aktuale gjeopolitike.

Nga ana tjetër, për vitin 2023 është bërë një rishikim i vogël në rënie, duke pritur ende rënie të çmimit të naftës.

Në vitin 2021, çmimet e bakrit dhe nikelit shënuan rritje të fortë përkatësisht me 46,1% dhe 29,6% (të shprehura në euro), pak më të larta se sa ishte parashikuar në tetor. Për vitin 2022 është bërë rishikim në rritje, veçanërisht për çmimin e nikelit dhe pritjet e tyre më të lartë se sa ishte parashikuar. Lëvizjet në rritje të bakrit janë kryesisht rezultat i inventareve të ulëta globale dhe pengesave në zinxhirët e furnizimit, ndërsa në nikel kjo është kryesisht për shkak të kërkesës më të lartë nga industria e makinave elektrike (bateritë), mes reduktimit të inventarëve të nikelit. Për vitin 2023, vlerësimet janë rishikuar në rënie, me rënie më të madhe të çmimit të bakrit dhe nikelit nga pritshmëritë e tetorit.

Çmimet e produkteve ushqimore në vitin 2021 shënuan rritje të ndjeshme, e cila është pak më e lartë se sa ishte parashikuar në tetor.

Për vitin 2022, vlerësimet janë rishikuar në rritje,

³ Për analizën e çmimeve të naftës, metaleve dhe produkteve ushqimore primare, përdoren raporte të ndryshme të FMN-së, Bankës Botërore, FAO, OPEC, BOE-së dhe portaleve të specializuara ekonomike ndërkombëtare.

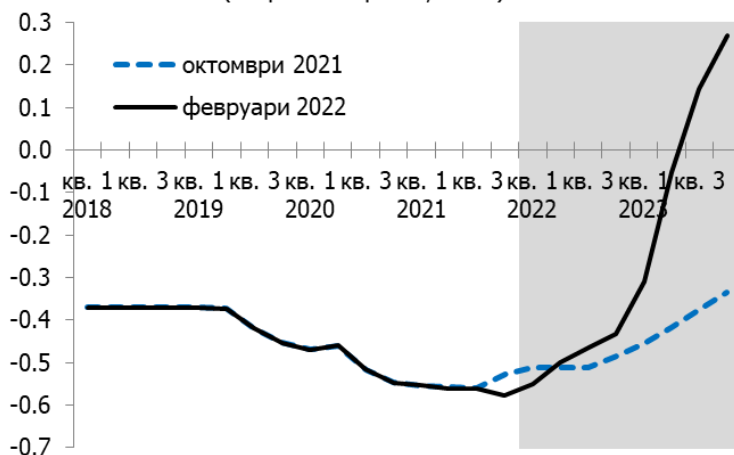
Цени на пченицата и пченката во евра
(годишни промени во %)

Извор: ММФ и пресметки на НБРСМ.

me rritje më të madhe të çmimit të grurit dhe rritje në vend të uljes së çmimit të misrit. Lëvizjet në rritje të grurit ishin kryesisht për shkak të shqetësimeve të investitorëve për ndërprerje të mundshme në kanalet e furnizimit nga rajoni i Detit të Zi për shkak të situatës së tensionuar në Ukrainë, ndërsa në misër, ajo reflektoi pritshmëritë për prodhim më të ulët të misrit në Argjentinë dhe Brazil. Për vitin 2023 pritet ende një rënie e çmimeve të produkteve ushqimore, e cila është disi më e ulët për grurin dhe më e lartë për misrin krahasuar me pritjet në tetor.

Едномесечен Еурибор
(квартален просек, во %)

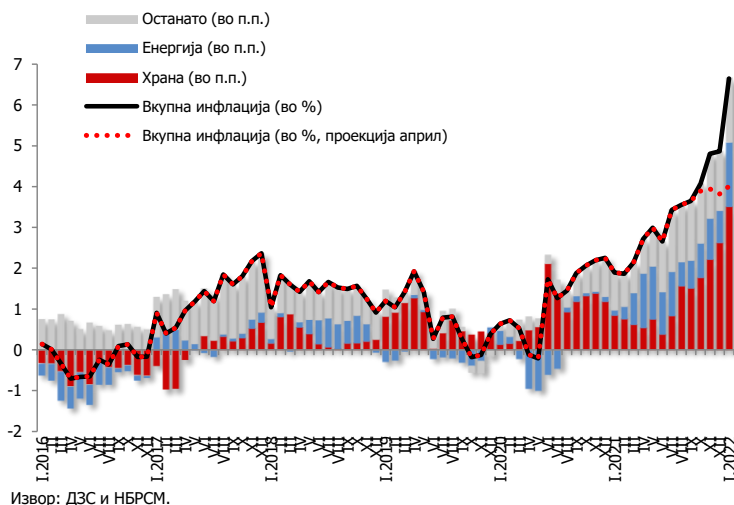

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

Për sa i përket EURIBOR-it njëmuojor, nuk priten devijime të mëdha nga projeksioni i tetorit në vitin 2022 (-0,49%, kundrejt -0,51% në tetor). Nga ana tjetër, një rishikim më i rëndësishëm në rritje është bërë për vitin 2023, ku aktualisht pritet që në gjysmën e dytë të vitit EURIBOR-i njëmuojor të kalojë në zonën pozitive dhe mesatarisht për të gjithë vitin të jetë në 0% (-0,4% në tetor). Lëvizje të këtilla vijnë kryesisht nga pritshmëritë e investitorëve për shtrëngim gradual të politikës monetare nga BQE-ja, duke filluar nga fundi i vitit 2022, e cila do të pasohet me lëvizje edhe gjatë vitit të ardhshëm.

Стапка на инфлација

(годишни придонеси во вкупната инфлација, во п.п.)

Në janar 2022, **çmimet e konsumit vendas** u rritën me 1,5% në baza mujore (0,4% në muajin paraardhës), kryesisht si pasojë e rritjes së çmimeve të energjisë,⁴ kryesisht si pasojë e rritjes së çmimit të energjisë elektrike për amvisëritë, si dhe kontribut shtesë gjithashtu kishin çmimet më të larta të naftës, në pajtueshmëri me rritjen e çmimeve të derivateve të naftës në bursat botërore. Gjithashtu, një kontribut të rëndësishëm ka pasur edhe rritja e çmimeve të ushqimeve⁵ (me rritje më të theksuar të çmimeve të perimeve, frutave dhe kategorisë së çmimeve "bukë dhe produkte drithëra"). Nga ana tjetër, kontributin më të madh negativ e ka rënia e çmimeve të transportit ajror, si dhe ulja e çmimeve të këpucëve.

Shkalla vjetore e inflacionit në janar ishte

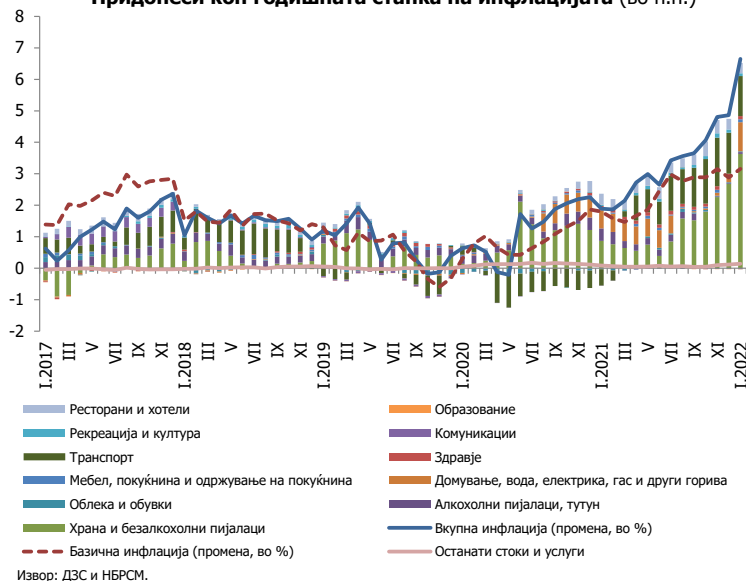
6,7% (4,9% në dhjetor), me përshpejtimin e rritjes vjetore dhe kontributin e çmimeve në komponentët e energjisë dhe ushqimit.

Shkalla e inflacionit vjetor të realizuar në muajin janar është mbi shkallën e projektuar nga cikli i projeksioneve të tetorit, me devijim më të madh në rritje në komponentin energjetik dhe atë ushqimor dhe minimal në komponentin bazë.

Shkalla bazë e inflacionit në muajin janar

ishte 0,3% me bazë mujore (0,7% në muajin paraardhës). Në bazë vjetore, shkalla bazë e inflacionit është 3,2% (2,9% një muaj më parë), ku kontributin më të lartë pozitiv e kanë çmimet e shërbimeve në restorante dhe hotele, të plotësuara nga çmimet e transportit ajror dhe në masë të vogël edhe nga çmimet e makinave, pajisjeve informative, produkteve të higjienës personale, pijeve joalkoolike, si dhe çmimeve të produkteve farmaceutike.

Придонеси кон годишната стапка на инфлацијата (во п.п.)

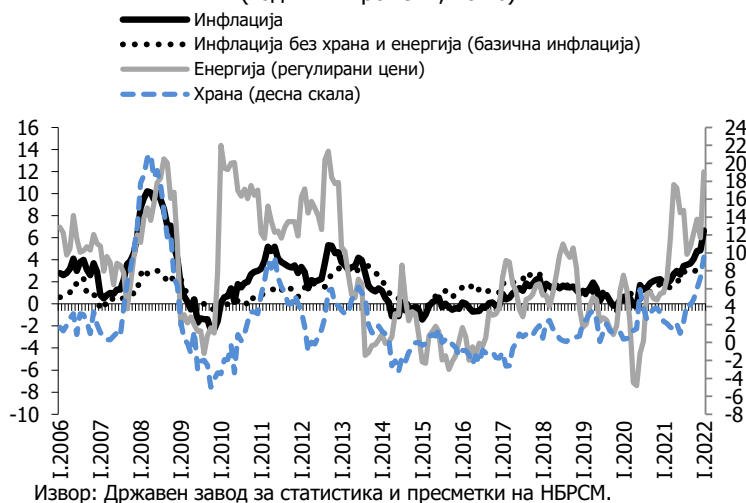

⁴Sipas vendimit të Komisionit Rregullativ për Energji të RMV-së të datës 30.12.2021, çmimi i energjisë elektrike për furnizuesin universal "EVN HOME" Sh.P.K. Shkup nga 1 janari 2022 rritet për 9,48% (<https://www.erc.org.mk/pages.aspx?id=153>). Gjithashtu, kontribut të vogël në rritjen e çmimeve të energjisë në janar 2022 është vendimi për rritjen e çmimit final të energjisë termike të dorëzuar mesatarisht për 14,05% për tri kompanitë në territorin e qytetit të Shkupit, i miratuar nga RKE e RMV-së më 31.12.2021 (<https://www.erc.org.mk>).

⁵ Më 4 dhjetor 2021, Qeveria e RMV-së mori vendim për ngrirjen e çmimeve të produkteve ushqimore bazë (bukë, sheqer, miell, vaj luledielli ushqimor, qumësht, mish të freskët dhe produkte të mishit të kuar, djathë dhe gjizë) në nivelin e1 dhjetorit. Më 14 dhjetor, lista e produkteve u zgjerua duke përfshirë çmimet e orizit, vezëve dhe makaronave. Vendimi për ngrirjen e çmimeve të produkteve ushqimore bazë nga fillimi i dhjetorit është i përkohshëm, i vlefshëm deri më 28 shkurt 2022 (në pajtim me vendimin shtesë të Qeverisë së RMV-së të datës 28 janar 2022). Pavarësisht ngrirjes, sërish shohim rritje në kategorinë e përgjithshme ushqimore, kryesisht për shkak të rritjes së kategorive të tjera të produkteve që nuk mbulohen nga vendimi për ngrirjen e çmimeve.

Инфлација и цени на храната и енергијата

(годишни промени, во %)

Странски ефективни* и домашни цени на храна

(индекси, 2005 = 100)

* Ефективните странски цени на храна се добиени како пондериран збир од цените на храната во земјите што се најзначајни трговски партнери на Северна Македонија.
Извор: ДЗС, Еуростат и пресметки на НБРСМ.

Нë lidhje me lëvizjet e pritshme të çmimeve të supozuara të inputit të jashtëm në projeksionin e inflacionit, rishikimet janë në drejtim rritës, i cili së bashku me realizimet më të larta se parashikimet, krijon rreziqe në rritje për normën e parashikuar të inflacionit në vitin 2022.

Në të njëjtën kohë, theksohet më tej pasiguria dhe dinamika e lëvizjes së çmimeve botërore të produkteve primare në periudhën e ardhshme, e cila korrespondon me efektet e pasigurta ekonomike që lidhen me zhvillimin dhe trajtimin e pandemisë dhe tensionet aktuale gjeopolitike, si dhe pasiguria e shtuar e tregjeve botërore të karburanteve.

Në nëntor 2021, rritja nominale vjetore e pagës mesatare neto ishte 5,6% (4,5% në muajin paraardhës).

Rritja e pagës minimale me 1,7% në prill 2021, në pajtim me rregullimin e rregullt ligjor, kontribuon pjesërisht në rritjen vjetore të pagave⁶.

⁶Në prill 2021 u krye rregullimi për rritjen e pagës minimale (me rritjen për vitin paraardhës të pagës mesatare të paguar në RMV-së, indeksit të koston të jetesës dhe rritjes reale të PBB-së – një e treta e rritjes. në secilin tregues, përkatësisht). Sipas njoftimit të Ministrisë së Punës dhe Politikës Sociale, botuar në "Gazeta Zyrtare e RMV-së" nr. 80/21 për zbatimin e Ligjit e Pagesës Minimale në Republikën ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 11/12, 30/14, 180/14, 81/15, 129/15, 132/17 dhe 140/18 dhe "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 124/19 dhe 239/19), paga minimale neto është rritur për 260 denarë. Shuma e pagës minimale në bruto, duke filluar nga prilli 2021 deri në mars 2022, është 22.146 denarë (më parë 21.776 denarë), gjegjësisht paga minimale në shumën neto është 15.194 denarë (më parë 14.934 denarë)

Просечна исплатена плата
(годишни стапки, во %)

Извор: ДЗС.

Përshejtim i rritjes vjetore të pagave në muajin nëntor vihet re pothuajse në të gjitha aktivitetet, dhe më i theksuar në aktivitetet që kanë të bëjnë me "veprimtaritë profesionale, shkencore dhe teknike", "administratën publike dhe mbrojtjen"⁷ dhe "aktivitetet financiare dhe veprimtaritë e sigurimit", ku është regjistruar dhe rritje mujore më e theksuar.

Me rritjen e shpenzimeve të jetesës në bazë vjetore, **rritja reale vjetore e pagës neto në muajin nëntor ishte 0,8%**

Просечна исплатена месечна нето-плата по сектори
(номинални годишни стапки, во %)

Извор: ДЗС.

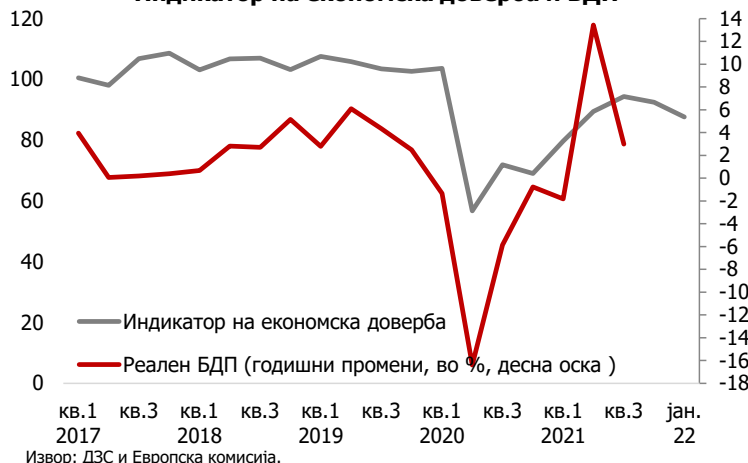
Rritja e pagave nominale dhe reale vjetore e realizuar në periudhën tetor-nëntor 2021 (përkatësisht 5% dhe 0,6%) aktualisht është më e ulët se pritet për rritjen e pagave në tremujorin e katërt 2021, në kuadër të projeksionit të tetorit.

Të dhënat me frekuencë të lartë për kahun e ofertës dhe kërkesës që disponohen për tremujorin e katërt të vitit 2021 tregojnë kryesisht për rritje të mëtijshme, por më të ngadaltë vjetore të aktivitetit ekonomik në këtë pjesë të vitit. Kur bëhet fjalë për perceptimet e subjekteve ekonomike për gjendjen e ekonomisë⁸, rezultatet e anketave për tremujorin e katërt të vitit tregojnë për perceptime pak më pak të favorshme krahasuar me tremujorin paraardhës, në kuadër të përhapjes së valës së pestë të

⁷ Rritja e pagave në këtë aktivitet është e lidhur me vendosjen e së drejtës për shtesë në pagë për disa punonjës të institucioneve qendrore të pushtetit ekzekutiv. Të drejtën e shtesës së pagës deri në 30% të pagës së rregullt mund ta ushtrojnë punonjësit për shkak të specifikës së punës dhe detyrave të punës dhe rritjes së vëllimit të punës, si dhe për arritjen e rezultateve të jashtëzakonshme në shërbim të interesit publik dhe kryerjen efikase të kompetencave të tyre (<https://vlada.mk/node/26128>, <https://vlada.mk/node/26151>).

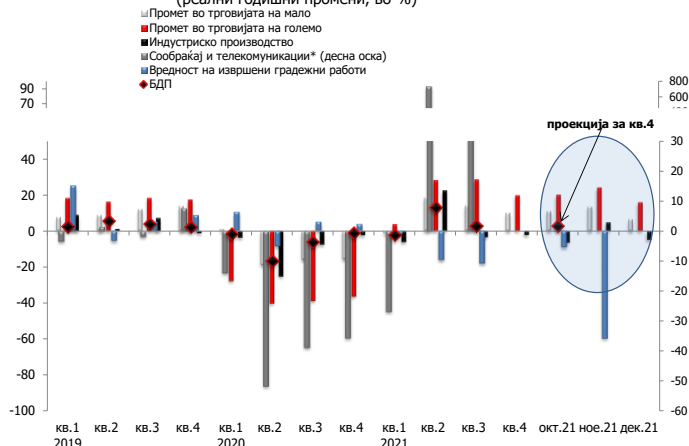
⁸ Ai i referohet sondazheve të kryera nga Komisioni European për të matur besimin ekonomik të subjekteve në një ekonomi. Treguesi i përbërë i besimit ekonomik përfshihet si një mesatare e ponderuar e treguesve të besimit për konsumatorët dhe treguesve të besimit për sektorë individualë të ekonomisë (ndërtim, industri, tregti me pakicë dhe shërbime).

Индикатор на економска доверба и БДП

pandemisë e lidhur me llojin “omikron” të Kovid-19. Kur bëhet fjalë për perceptimet e subjekteve ekonomike për gjendjen e ekonomisë, rezultatet e anketave për tremujorin e katërt të vitit tregojnë për perceptime pak më pak të favorshme krahasuar me tremujorin paraardhës, në kuadër të përhapjes së valës së pestë të pandemisë e lidhur me llojin “omikron” të KOVID-19. Megjithatë, perceptimet e subjekteve ekonomike janë dukshëm më të favorshme krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit të kaluar, gjë që tregon për vazhdimin e rimëkëmbjes ekonomike edhe në këtë periudhë vitin e kaluar. Për periudhën e ardhshme, rezultatet e anketës së fundit në janar 2022 tregojnë një perceptim më të favorshëm për gjendjen e ekonomisë në krahasim me të njëjtën periudhë të vitit 2021.

Економски сектори
(реални годишни промени, во %)

* Прост просек од годишните стапки на промена на различните видови на транспорт и телекомуникациите.
Извор: ДЗС и пресметки на НБРСМ.

Тë dhënat në dispozicion me frekuencë të lartë në kahun e ofertës për tremujorin e katërt të vitit tregojnë lëvizje në drejtime të ndryshme, por gjithsesi në përgjithësi, ato tregojnë për rritje të mëtejshme, por më të moderuar vjetore.

ИНДУСТРИСКО ПРОИЗВОДСТВО И ОСТАНАТИ ЕКОНОМСКИ ДЕЈНОСТИ

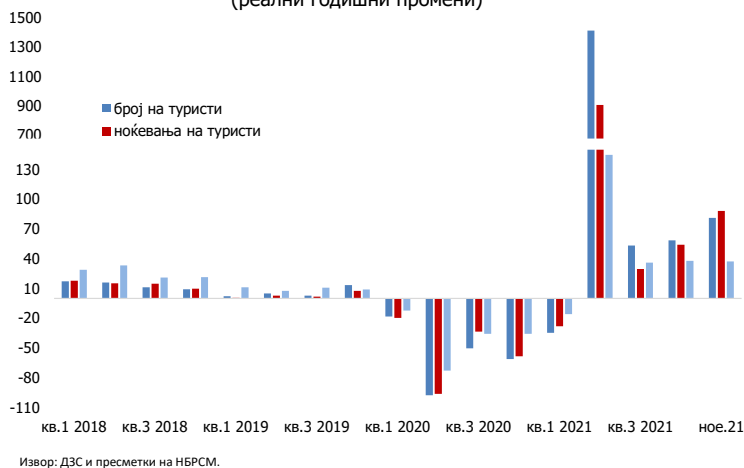
	2019				2020				2021							
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	окт.	ное.	дек.	
	реални годишни промени во %															
Бруто домашен производ	2.8	6.1	4.3	2.5	-1.3	-16.4	-5.9	-0.8	-1.8	13.4	3.0	-	-	-	-	-
Индустриско производство	8.8	1.1	7.1	-1.3	-3.7	-25.0	-7.5	-2.3	-6.1	22.2	-3.5	-2.3	-6.5	4.7	-4.9	-
Извршени градежни работи	15.1	-3.3	3.0	5.3	6.3	-5.1	3.0	2.3	-1.1	-9.6	-10.8	-	-5.4	-35.7	-	-
Високоградба	-9.3	5.1	23.7	-1.1	-8.5	-20.4	17.9	-8.6	18.5	5.3	-20.2	-	15.1	-12.3	-	-
Нискоградба	58.3	-8.0	-6.7	11.1	21.3	4.7	-6.2	11.1	-16.1	-16.9	-3.5	-	-16.1	-46.7	-	-
Промет во трговијата - Вкупно*	13.9	12.8	15.3	15.5	-16.7	-30.6	-26.1	-24.3	0.9	22.5	16.9	10.4	9.6	11.8	9.8	-
Промет во трговијата на мало*	7.6	8.8	12.0	13.8	1.0	-18.6	-15.7	-15.5	-1.3	18.3	13.9	10.0	10.8	13.3	6.4	-
Промет во трговијата на големо*	18.0	16.0	18.1	17.3	-27.8	-40.1	-38.7	-36.3	3.7	27.9	28.4	19.6	19.9	23.8	15.7	-

* Реалните стапки на раст се пресметани од НБРСМ, со деление на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот. Податоците за трговијата во 2020 и 2021 година се претходни податоци, дадена податоците за БДП во 2019 година се претходни, а за БДП во 2020 и 2021 година се проценети.
Извор: ДЗС и пресметки на НБРСМ.

Нë tremujorin e katërt të vitit 2021, **qarkullimi në tregtinë totale** shënoi rritje të lartë reale vjetore, më të moderuar se rritja në tremujorin e tretë, e cila ka ardhur kryesisht si pasojë e lëvizjeve në tregtinë me shumicë dhe pakicë, ndërsa tregtia e mjeteve motorike ka shënuar rënie të thelluar.

Gjithashtu, në periudhën tetor-nëntor, ritme të larta rritjeje vjetore vërehen në **industrinë e shërbimeve hotelerike** në numrin total të turistëve, të netë qëndrimeve, si dhe në totalin e qarkullimit real, i cili është më i shpejtë krahasuar

Индикатори за угостителството
(реални годишни промени)

me rritjen në tremujorin e tretë në total tre kategori.

Nga ana tjetër, në tremujorin e katërt të vitit 2021, **prodhimi industrial** shënoi rënie të vogël reale vjetore prej 2,3%, që është përmirësim në krahasim me rënien në tremujorin paraardhës (3,5%). Duke parë aktivitetet kryesore, rënia e prodhimit industrial vjen si pasojë e kontributit negativ të industrisë përpunuese, ndërsa sektori i energjisë dhe minierave kanë kontribut pozitiv. Në kuadër të industrisë përpunuese, kontributi më i madh negativ vërehet në grupin e aktiviteteve në të cilat kapacitetet e huaja eksportuese, si prodhimi i mjeteve motorike dhe prodhimi i makinerive dhe pajisjeve, janë aktive. Në aktivitetet tradicionale, kontributin më të madh negativ e ka prodhimi i tekstileve dhe veshjeve, prodhimi i produkteve metalike të fabrikuar dhe prodhimi i metaleve. Nga ana tjetër, kontribut pozitiv më domethënës vihet re në prodhimin e produkteve të duhanit, prodhimin e produkteve të gomës dhe produkteve nga masa plastike, si dhe në prodhimin e kimikateve dhe produkteve kimike.

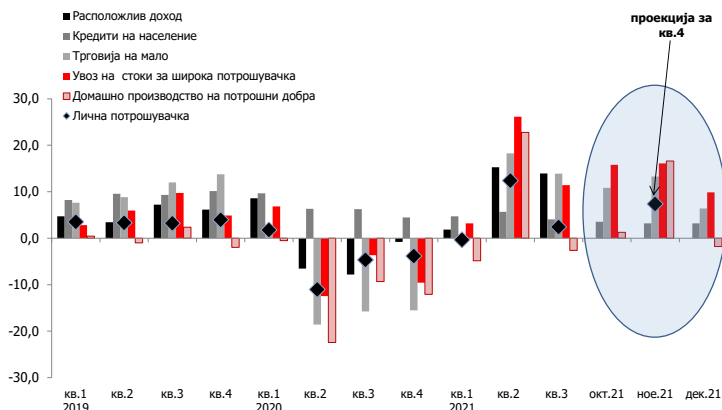
Në periudhën tetor-nëntor, **vlера e punimeve të ndërtimit të përfunduara** shënoi rënie të mëtejshme reale në bazë vjetore, më e thellë krahasuar me rënien e tremujorit paraardhës, tërësisht si pasojë e rënies së inxhinierisë së ndërtimit, ndërkohë që pati rritje të vogël të ndërtimeve të larta.

Treguesit e disponueshëm për **kërkesën agregate** tregojnë kryesisht për vazhdimin e rritjes së aktivitetit ekonomik në tremujorin e fundit të vitit, por me dinamikë më të moderuar.

Treguesit e lëvizjeve **të konsumit personal**⁹ tregojnë për rritjen vjetore të tij edhe në tremujorin e katërt të 2021, por disi më e moderuar. Kështu, rritja vijon si në importin e mallrave të konsumit, ashtu edhe në të ardhurat bruto nga TVSh-ja dhe në tregtinë me pakicë, por më e moderuar krahasuar me rritjen e tremujorit paraardhës. Rritje në këtë periudhë është shënuar edhe në prodhimin vendas të mallrave të konsumit, pas rënies në tremujorin e tretë. Për sa i përket burimeve të financimit të konsumit

⁹ Nga treguesit e konsumit personal, të dhënat për qarkullimin në tregtinë me pakicë, pensionet, prodhimin vendas të mallrave të konsumit, importet e mallrave të konsumit dhe kreditë për popullsinë janë deri në dhjetor 2021, ndërsa pagat neto të dhëna kanë përfshirë dhe nëntorin 2021.

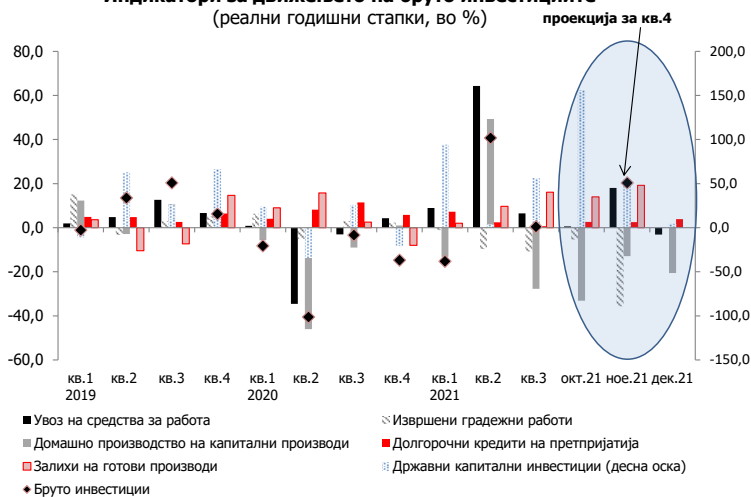
Индикатори за движењето на личната потрошувачка
(реални годишни стапки, во %)

Извор: ДЗС и пресметки на НБРСМ.

personal, të dhënat në dispozicion flasin gjithashtu për rritje të mëtejshme, por më të moderuar të të ardhurave të disponueshme, në kushtet e rritjes më të ngadaltë të pagave dhe rënies së lehtë të masës së pensione, me rritje disi më të ngadaltë të kredive të popullsisë. Për sa i përket treguesit të besimit¹⁰ të konsumatorit, ai tregon pritje pak më të favorshme në tremujorin e katërt krahasuar me të njëjtin tremujor të një viti më parë. Megjithatë, në raport me tremujorin e tretë, pritjet janë më pak të favorshme, me perceptime dhe pritshmëri më negative për situatën financiare dhe ekonomike në përgjithësi në vend. Në periudhen në vazhdim, treguesi i besimit të konsumatorit në janar 2022 është më pak i favorshëm krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2021.

Индикатори за движењето на бруто инвестициите
(реални годишни стапки, во %)

Извор: ДЗС и пресметки на НБРСМ.

Të dhënat në dispozicion me frekuencë të lartë për **investimet bruto**¹¹ për tremujorin e fundit të vitit janë duke lëvizur në drejtime të ndryshme. Kështu, në këtë periudhë, një rënie e mëtejshme, por me një dinamikë më të ngadaltë vjetore, vërehet në prodhimin e përgjithshëm industrial dhe në prodhimin vendas të mallrave kapitale, ndërsa thellim i rënies vërehet në ndërtim. Pas rritjes në tremujorin paraardhës, rënie është vërejtur edhe në tatimin mbi fitimin. Nga ana tjetër, kredia afatgjatë për ndërmarrjet shënoi rritje të fortë, si dhe rritja e investimeve kapitale shtetërore dhe e importit të kapitalit qarkullues vazhdoi, ndonëse më ngadalë. Sa i përket vlerësimeve të drejtuesve në tremujorin e katërt, ata tregojnë për zhvillime më të favorshme si në industri ashtu edhe në ndërtim krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2020. Krahasuar me tremujorin paraardhës, vlerësimet për aktivitetin e biznesit të drejtuesve të ndërmarrjeve të industrisë janë më pak negative, ndërsa vlerësimet e ndërtimit janë më pak të favorshme. Në të ardhmen, vlerësimet e udhëheqësve për aktivitetin e biznesit në janar 2022 janë më të favorshme si në industri ashtu edhe në ndërtim krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2021.

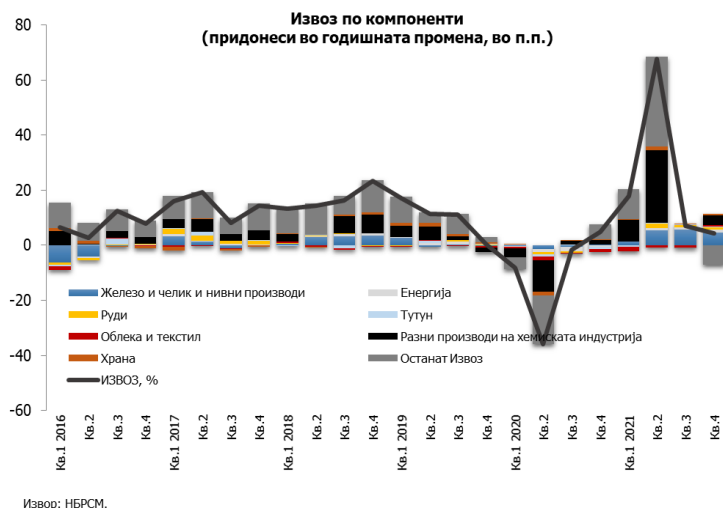
Të dhënat për **shkëmbimin e tregtisë së jashtme** tregojnë për zgjerim të deficitit në tremujorin e katërt të vitit krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit të kaluar, me një rritje

¹⁰ Sipas anketave të Komisionit European.

¹¹ Të dhënat për punimet e përfunduara të ndërtimit janë të dhëna bashkë me nëntorin 2021, ndërsa të dhënat për kreditë afatgjata për ndërmarrjet, investimet kapitale shtetërore, prodhimin industrial, importin e mallrave investuese dhe prodhimin vendas të mallrave kapitale janë të dhëna bashkë me dhjetorin 2021.

nominale më të lartë të importeve se eksporteve të mallrave.

Arritjet buxhetore, sipas të dhënave fiskale të dhjetorit 2021, tregojnë rritje reale vjetore të mëtjshme, por më të moderuar të **konsumit publik** në tremujorin e fundit të vitit. Këtë e tregon rënia e theksuar e shpenzimeve të Fondit të Shëndetësisë dhe e transfertave në komunitetet lokale, ndërkohë që ka rritje të kostove të mallrave dhe shërbimeve dhe të shpenzimeve për paga.

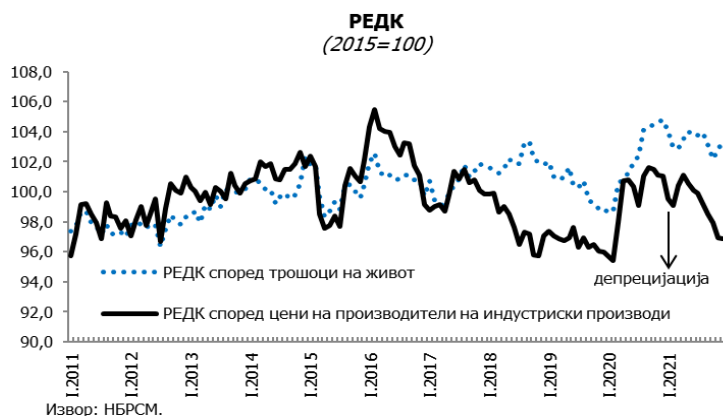
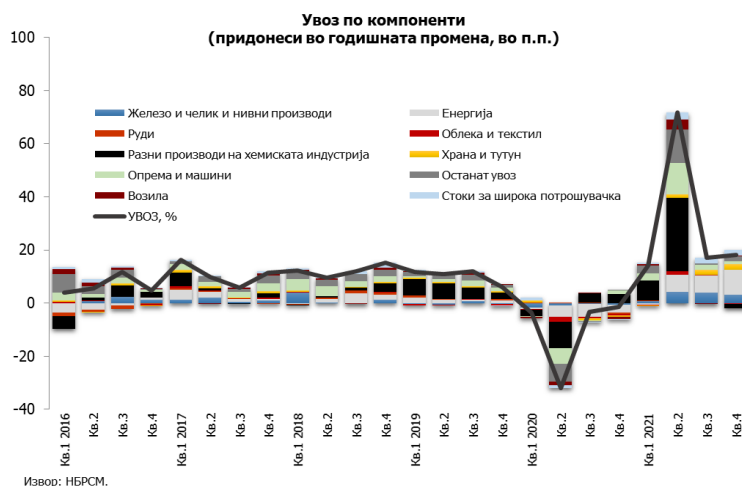
Deficiti në këmbimin valutor të mallrave në tremujorin e katërt të vitit 2021 është thelluar me 62,7% në bazë vjetore, që vjen si pasojë e rritjes më intensive të importeve, krahasuar me rritjen e eksporteve të mallrave. Në të njëjtën kohë, këmbimi i përgjithshëm i tregtisë së jashtme është më i lartë krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë, si rezultat i rritjes së të dy komponentëve.

Në tremujorin e katërt të 2021, eksportet e mallrave shënuan rritje prej 4,3% me bazë vjetore. Rritja e eksporteve ka ardhur kryesisht nga eksporti i hekurit dhe çelikut. Kontribut pozitiv në rritjen e eksporteve kanë edhe eksporti i energjisë, si dhe eksporti i xeheve. Rritja e këtyre kategorive në masë të madhe vjen si pasojë e rritjes së çmimeve të produkteve parësore në bursat botërore gjatë tremujorit të fundit të vitit. Nga ana tjetër, ulja e aktivitetit eksportues të një pjese të objekteve prodhuese në pronësi të huaj, si dhe rënia e eksporteve të tjera kanë kontribut negativ në totalin e eksportit në këtë periudhë.

Krahasuar me projeksionin e tetorit, realizimet e eksporteve në tremujorin e katërt janë më të ulëta nga pritshmëritë. Devijime më të theksuara në rënie vihen re në eksportin e një pjese të objekteve prodhuese në pronësi të huaj, si dhe në eksportin e hekurit dhe çelikut. Nga ana

tjetër, arritje më të larta janë shënuar në pjesën tjetër të eksportit dhe në një masë më të vogël në eksportin e energjisë dhe veshjeve dhe tekstileve. Arritjet në kategoritë e tjera janë kryesisht në kuadër të projeksioneve të tetorit.

Importi i mallrave në tremujorin e katërt të vitit 2021 shënoi rritje prej 18,1% me bazë vjetore, ku kontributin më të madh në këto arritje e kishte importi i energjisë (si efekt i çmimeve dukshëm më të larta të karburanteve), i plotësuar me importe të tjera më të larta.

Në dhjetor 2021, indeksi REDK i deflatuar nga kostoja e jetesës u zhvlerësua me 1,3%, ndërsa indeksi REDK i llogaritur me çmimet e prodhuesve industrialë regjistroi nënvlerësim prej 4,1%, i ndikuar nga ndryshimi i çmimeve relative. Konkretisht, shpenzimi relativ i jetesës është ulur me 2,3%, ndërsa çmimet relative të produkteve industriale janë ulur me 5% në bazë vjetore. Nga ana tjetër, NEDC shënoi mbivlerësim prej 1%, i cili është rezultat më i madh i nënçmimit të lirës turke në raport me valutën vendase.

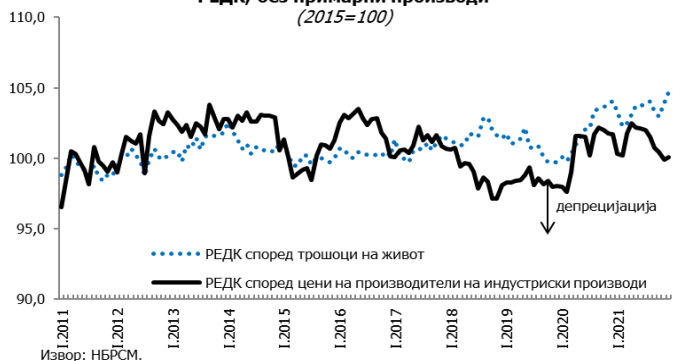

НЕДК и релативни цени
годишни стапки на промена, во %

Bazuar në përlogaritjen me ponderët në bazë të tregtisë së jashtme pa produkte primare, indeksi REDK i deflatuar nga kostoja e jetesës në dhjetor 2021 është nënvlerësuar me 0,7%, ndërsa REDK i deflatuar nga çmimet e prodhimit industrial është nënvlerësuar me 1,6%.

РЕДК, без примарни производи
(2015=100)

Në të njëjtën kohë, kostoja relative e jetesës shënoi një rënie prej 2,5%, dhe çmimet relative të prodhuesve të produkteve industriale janë më të ulëta me 4,7%. Në të njëjtën kohë, NEDC shënoi mbivlerësim prej 3,2%, që në këtë përlogaritje më së shumti vjen si pasojë e nënvlerësimit të lirës turke në raport me denarin.

РЕДК, без примарни производи
годишна стапка на промена, во %

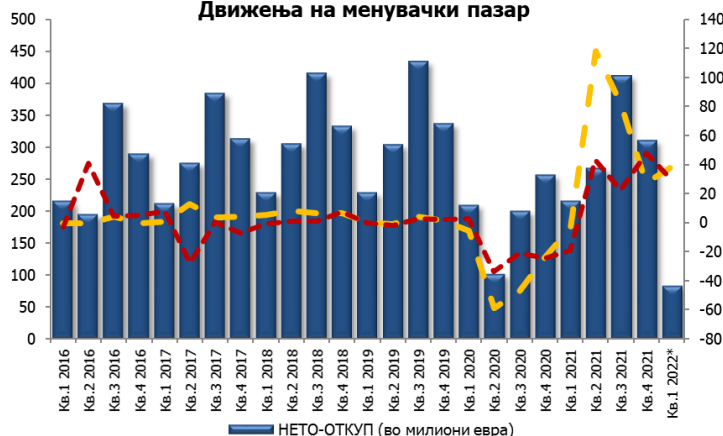

НЕДК и релативни цени, без примарни производи
годишни стапки на промена, во %

Shlyerja neto në tregun valutor në janar 2022 arrin në 82,9 milionë euro, që paraqet një rritje prej 41,6% me bazë vjetore, rritje të njëkohshme të ofertës dhe kërkesës për valutë (përkatesisht me 38,1% dhe 29,4%.

Движења на менувачки пазар

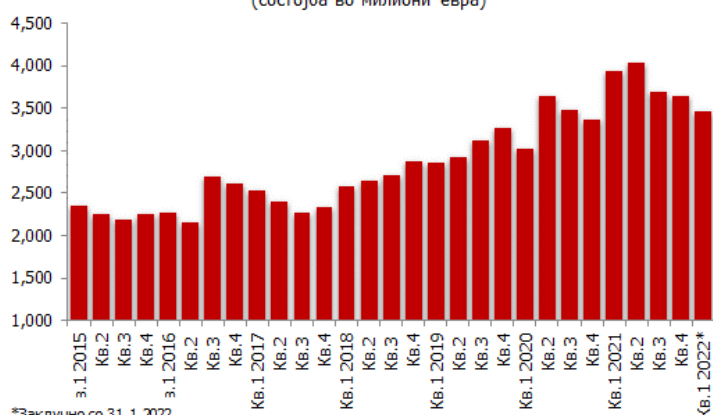

*Заклучно со 31.1.2022 година.

Извор: НБРСМ.

— Понуда на девизи (годишни промени, %) - десна скала
 - - - Побарувачка на девизи (годишни промени, %) - десна скала

Бруто девизни резерви (состојба во милиони евра)

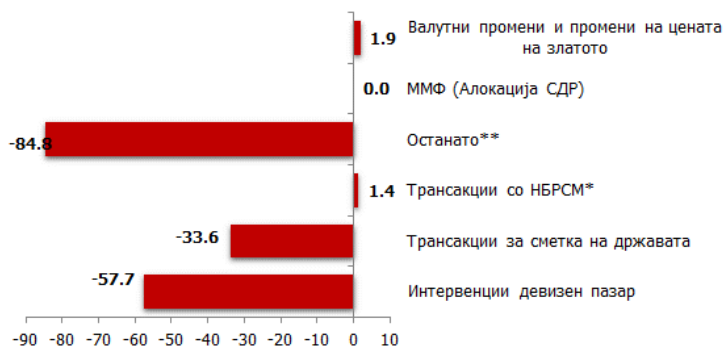
*Заклучно со 31.1.2022

Извор: НБРСМ.

Gjendja e rezervave valutore bruto më 31.1.2022 është 3.465,2 milionë euro.

Shikuar nga faktorët e ndryshimit, ndryshimi i rezervave valutore vjen më së shumti nga transaksionet për administrimin e rezervave valutore, si dhe nga ndërhyrjet e Bankës Popullore në tregun valutor dhe transaksionet për shlyerjen e detyrimeve të rregullta të shtetit ndaj të huajve. Flukset e tjera patën ndikim më të moderuar në ndryshimet në rezervat valutore në periudhën e analizuar.

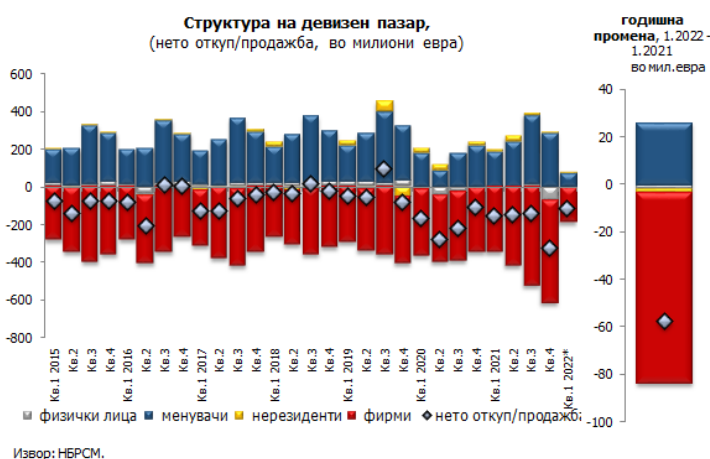
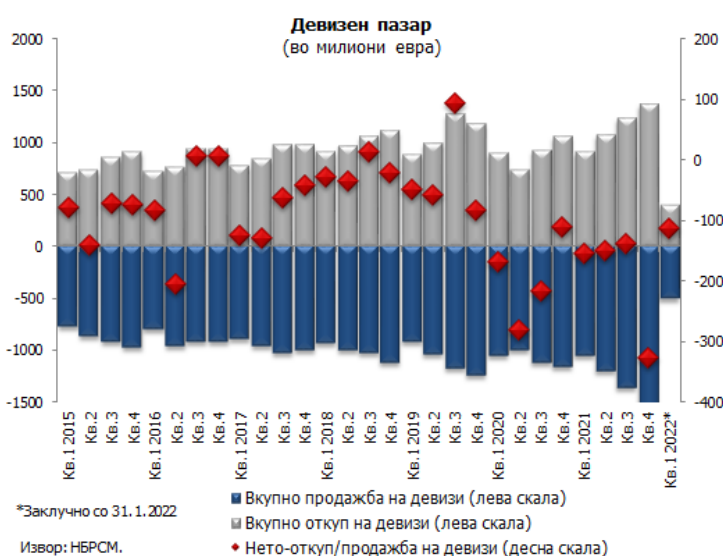
Фактори на промена на девизните резерви во јануари 2022 година (во милиони евра)

* Трансакции со НБРСМ вклучува: приходи од камати, ценовни промени и амортизација од Х.В., камати од депозити, трошоци;

** Останато вклучува: нето ЗР, основачки капитал за осиг. комп. од страна на нерезиденти, промена во колатерал, девизни депозити, камати-домашни банки и трансакции со колатерализирано злато.
Извор: НБРСМ.

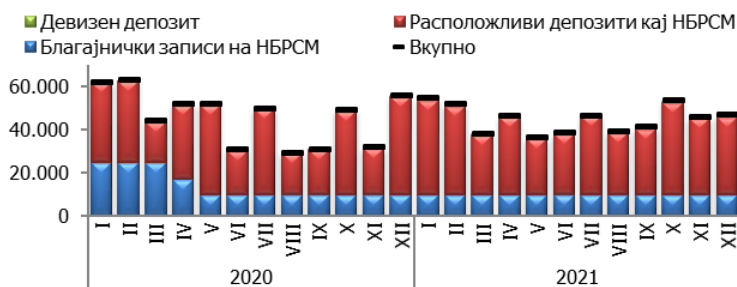
Нë јанар 2022, нë трегун валутор тë bankave ëсhtë реализуар shitje neto e valutës, e cila ëсhtë мë e lartë krahasuar me тë нjëтtën periudhë тë vitit тë kaluar, me rritje мë тë lartë тë кërkesës нë raport me rritjen e ofertës пëр valutë тë huaj.

Analiza sektoriale tregon se ndryshime тë кëтилла vijnë kryesisht nga rritja e shitjeve neto тë kompanive.

Монетарни инструменти

(состојби на крај на месец, во милиони денари)

(состојби на крај на година, во милиони денари)

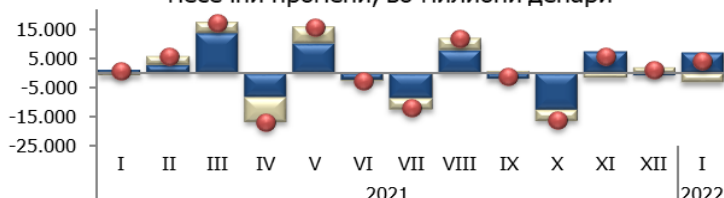
Извор: НБРСМ.

Në fund të dhjetorit, instrumentet monetare shënuan rritje krahasuar me muajin paraprak, si rezultat i rritjes së sasisë së mjeteve bankare të vendosura në depozita pranë Bankës Popullore, ndërsa balanca e bonove të thesarit mbeti e pandryshuar¹². Niveli i instrumenteve monetare në fund të dhjetorit është më i lartë krahasuar me nivelin e parashikuar në fund të tremujorit të katërt 2021¹³.

Mjetet valutore neto të Bankës Popullore në fund të dhjetorit janë pak më të larta krahasuar me nivelin e parashikuar për fund të tremujorit të katërt të vitit 2021.

Ликвидност на банки*

месечни промени, во милиони денари

■ Автономни фактори, нето
■ Монетарни инструменти, нето
● Сметки на банки кои имаат обврска за ЗР

годишни промени, во милиони денари

*позитивна промена: креирање ликвидност, негативна промена: повлекување ликвидност.

Извор: НБРСМ.

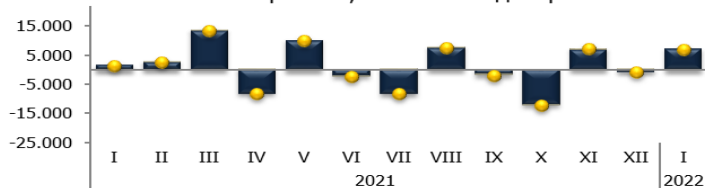
Totali i depozitave të shtetit në Bankën Popullore shënoi rritje mujore në muajin

¹²Në ankandin e bonove të thesarit të Bankës Popullore, i cili u mbajt më 15 dhjetor 2021, u ofruan dhe u shitën bono thesari në vlerë prej 10.000 milionë denarë, me kamatë prej 1,25% dhe me afat maturimi 36 ditë.

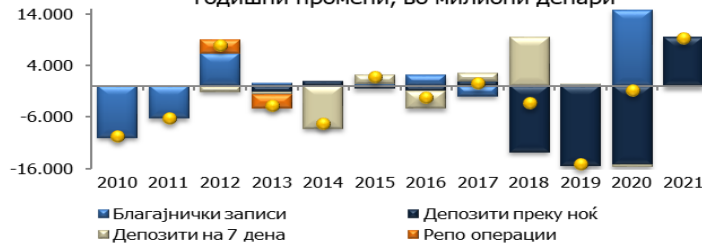
¹³Krahasimet e të arriturave janë në raport me projeksionin e tetorit të Bankës Popullore.

Монетарни инструменти*

месечни промени, во милиони денари

годишни промени, во милиони денари

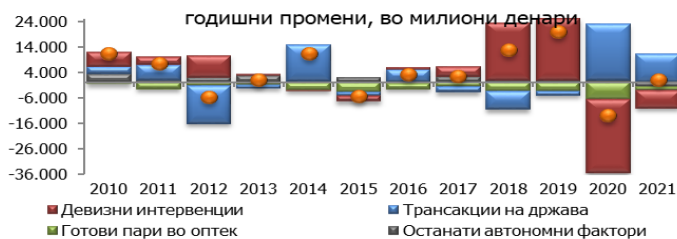
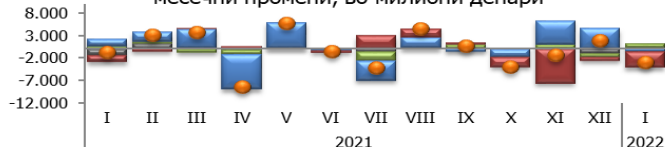

■ Благајнички записи
■ Депозити преку ноќ
■ Депозити на 7 дена
■ Репо операции
● Мон. инструменти, нето

*позитивна промена: креирање ликвидност, негативна промена: повлекување ликвидност.
Извор: НБРСМ.

Автономни фактори*

месечни промени, во милиони денари

■ Девизни интервенции
■ Трансакции на држава
■ Готови пари во оптек
■ Останати автономни фактори
● Автономни фактори, нето

*позитивна промена: креирање ликвидност, негативна промена: повлекување ликвидност.
Извор: НБРСМ.

dhjetor, ku balanca e tyre tejkaloi atë të parashikuar për fund të tremujorit të katërt 2021.

Paraja primare shënoi rritje të moderuar mujore në muajin dhjetor, si rezultat i rritjes së rezervave totale të bankave në Bankën Popullore, me rritje të moderuar të parasë së gatshme në qarkullim.

Në të njëjtën kohë, balanca e parasë primare është më e ulët krahasuar me parashikimin për fund të tremujorit të katërt të vitit 2021.

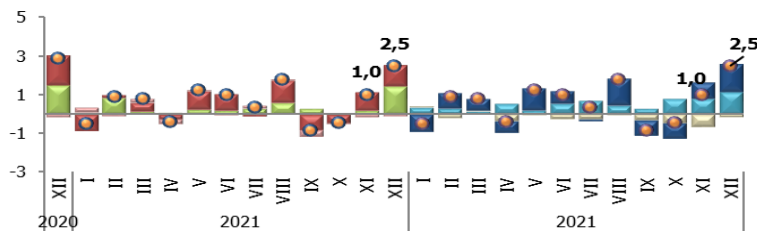
Mjetet likuide të sistemit bankar shënuan rritje mujore në muajin janar.

Instrumentet monetare kontribuan në krijimin e likuiditetit, me ndryshimin si rezultat i uljes së sasisë së vendosjeve të bankave në depozitat afatshkurtra, pra në depozitat njëditore, me gjendjen e pandryshuar të bonove të thesarit¹⁴. Nga ana tjetër, faktorët autonom mbi bazën neto kontribuan në uljen e likuiditetit të sistemit bankar si rezultat i ndërhyrjeve dhe transaksioneve valutore të shtetit.

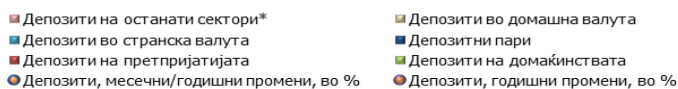
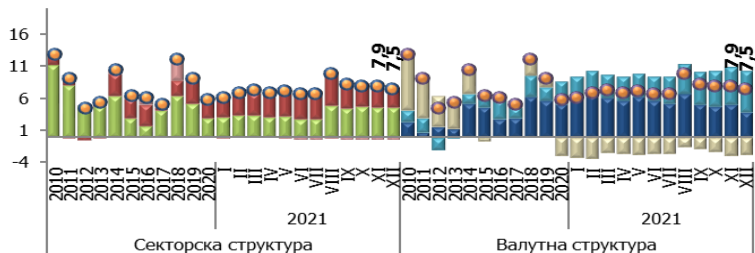
¹⁴Në ankandin e bonove të thesarit të Bankës Popullore, i cili u mbajt më 20 janar 2021, u ofruan në shitje bonot e thesarit në vlerë prej 10.000 milionë denarë, me kamatë prej 1,25% dhe me afat maturimi 27 ditë.

Вкупни депозити

(придонеси во п.п., месечни промени)

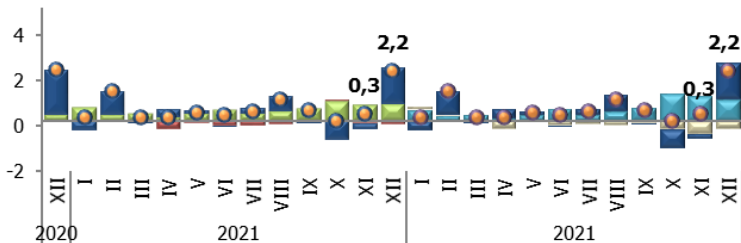
(придонеси во п.п., годишни промени)

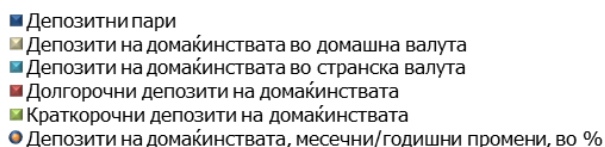
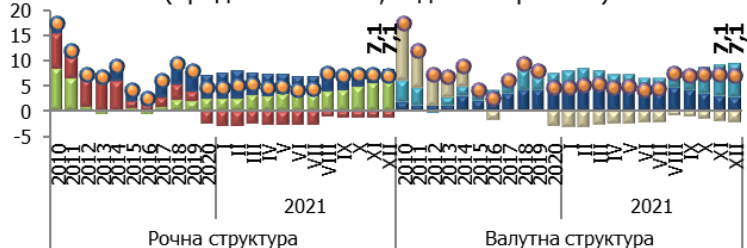
*Во депозитите на останати сектори се опфатени депозитите на останатите финансиски институции, депозитите на локалната самоуправа и депозитите на непрофитните институции кои им служат на домаќинствата кај банките, како и денарските трансферабилни депозити на останатите финансиски институции и на локалната самоуправа кај Народната банка
Извор: НБРСМ.

Депозити на домаќинства

(придонеси во п.п, месечни промени)

(придонеси во п.п., годишни промени)

Извор: НБРСМ.

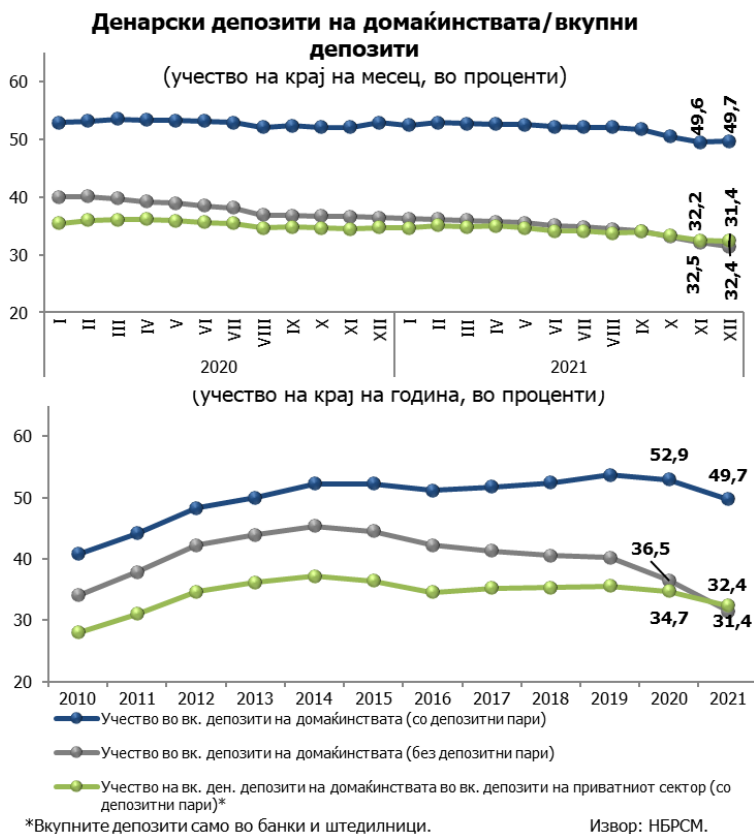
Totali i depozitave¹⁵ në sistemin financiar në muajin dhjetor shënoi një rritje mujore prej 2,5%, pjesërisht si rezultat i ndikimit të disa faktorëve sezonalë, si pagesa e pagave, regreseve dhe pensione për individët në prag të Vitit të Ri. pushime, të plotësuara me pagesa nga shteti për përballimin e krizës energjetike dhe për subvencione në mbështetje të fermerëve. Nga pikëpamja sektoriale, rritja e depozitave gjithsej është kryesisht rezultat i kontributit pozitiv të depozitave të amvisërive, me rritje të moderuar edhe të depozitave të korporatave.

Sipas strukturës valutore, rritja mujore e gjithsej depozitave është pothuajse njëjloj si pasojë e rritjes së depozitave në denarë (në tërësi si rezultat i rritjes së parave depozituese) dhe depozitave në valutë. Totali i depozitave në tremujorin e katërt të vitit 2021 shënoi rritje, e cila është mesatarisht më e lartë krahasuar me rritjen e parashikuar për tremujorin e katërt të vitit.

Shkalla vjetore e rritjes së gjithsej depozitave në dhjetor është 7,5% dhe është mbi rritjen e parashikuar vjetore për fund të tremujorit të katërt 2021 (prej 7,1%). Nga pikëpamja sektoriale, rritja vjen kryesisht nga rritja e depozitave të amvisërive, me rritjen e njëkohshme vjetore të depozitave të ndërmarrjeve. Nga aspekti valutor, rritja është më së shumti rezultat i depozitave në valutë, me rritje solide të depozitave në denarë (përfshirë paratë e depozitave).

Депозитат e amvisërive shënuan rritje të ndjeshme mujore prej 2,2% në muajin dhjetor, të ndikuar më së shumti nga

¹⁵Të dhënat i referohen depozitave të sektorit joshëtetëror në banka dhe kursimoret, aktivet e institucioneve të tjera financiare në llogaritë në BPRMV dhe mjetet e njësisë të vetëqeverisjes vendore në llogaritë në BPRMV. Të dhënat korrespondojnë me ndryshimet metodologjike të BPRMV-së nga qershori 2018. Më shumë informacion rreth ndryshimeve metodologjike mund të gjeni në linkun e mëposhtëm http://www.nbrm.mk/monetarna_statistika_i_statistika_na_kamatni_stapki.nspix.

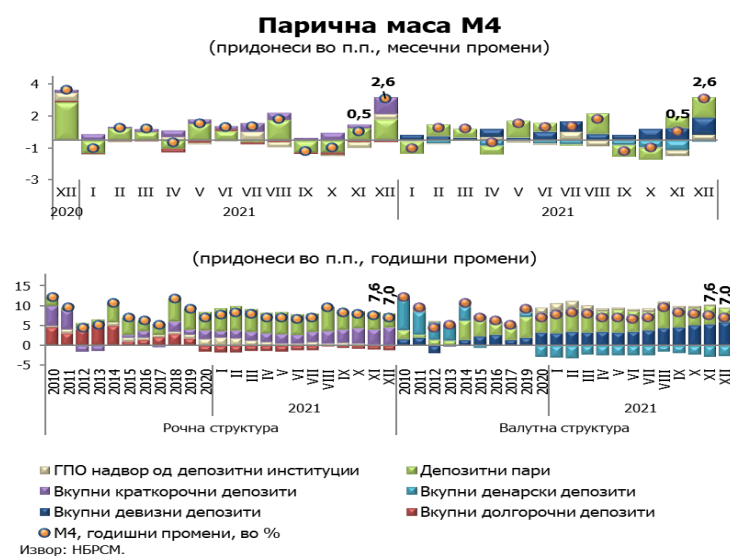

факторët sezonalë. Пëршпејtimi i рritjes mujore ëсhtë kryesisht rezultat i рritjes сë parasë депозитuese, e cila ëсhtë karakteristike пëр muajin e fundit тë vitit.

Rrjedhimisht, kontributin мë тë madh нë рritjen e gjithsej депозитаве e канë депозитат нë денарë (me para депозитuese), ндërsa kontributi i депозитаве нë валутë ëсhtë позитив, пор мë i vogël. Kontribut shtesë нë рritje канë edhe депозитат афатшкуртра, ндëрkohë që депозитат афатgjата janë пакëсуар. **Нë базë vjetore, рritja e депозитаве тë амvisërive нë muajin dhjetor shënoi vlerën 7,1%.**

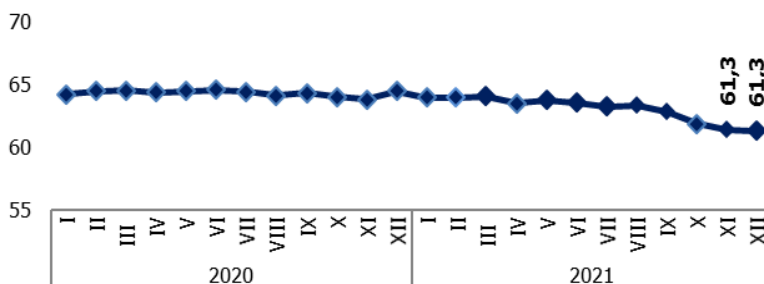
Пjesëmarrja e депозитаве нë денарë (me para тë депозитаве) нë gjithsej депозитат e економиве тë амvisërive нë fund тë dhjetorit ishte 49,7% (49,6% нë muajin paraprak).

Paraja e gjerë, e shprehur пëрмес агрегатит монетар мë тë гjerë M4, ka arritur gjithashtu рritje mujore тë пëршпејtuar prej 2,6% нë muajin dhjetor, e cila ëсhtë kryesisht rezultat i рritjes сë parasë депозитuese, me kontribut позитив, пор мë тë vogël nga депозитат афатшкуртра dhe parasë сë gatshme нë qarkullim. E parë nga aspekti валутор, рritja e ofertës сë пëргjithshме монетаре мë сë shumti ëсhtë rezultat i рritjes сë депозитаве нë денарë (me para депозитuese), me рritje тë moderuar тë депозитаве нë валутë. **Нë базë vjetore, парaja e gjerë нë dhjetor ëсhtë мë e lartë me 7,0%, me рritje vjetore тë парашикuar prej 6,8% пëр tremujorin e katërt 2021.**

Учество на М4 денарски дел во вкупна парична маса М4

податоци на крај на месец, во %

Pjesëmarrja e pjesës në denarë në paranë e gjerë M4 në fund të dhjetorit është 61,3% (e pandryshuar në krahasim me muajin paraprak).

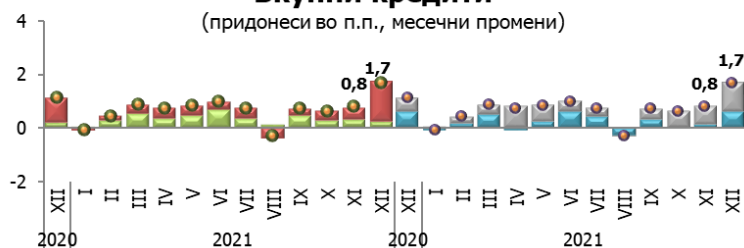
податоци на крај на година, во %

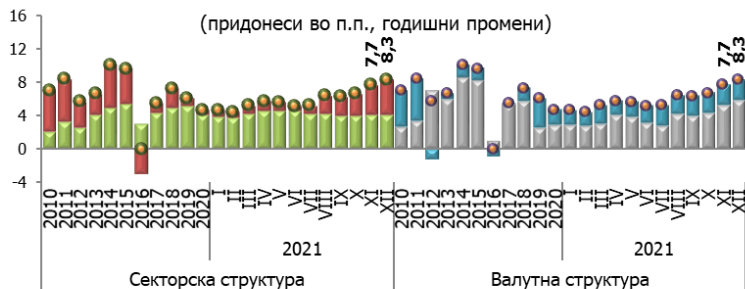
Извор: НБРСМ.

Вкупни кредити

(придонеси во п.п., месечни промени)

(придонеси во п.п., годишни промени)

Секторска структура

Валутна структура

- Кредити во странска валута
- Кредити во домашна валута
- Кредити на претпријатијата
- Кредити на домаќинствата
- Кредити, месечни/годишни промени, во %
- Кредити, годишни промени, во %

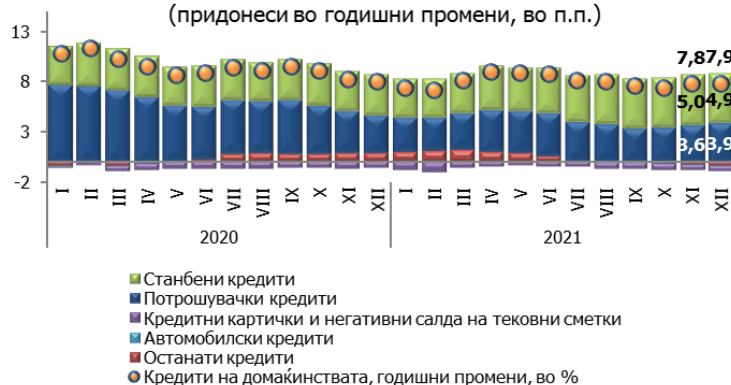
Извор: НБРСМ.

Нë муајин дхјетор, рритја мујоре е totalit тë кредиве тë miratuara nga bankat e sektorit privat u пëрshpejtua, pjesërisht si pasojë e ndikimit тë faktorëve sezonalë dhe në kushtet e пëрсhtatshmërisë сë мëтејshme тë politikës monetare, e plotësuar nga paketa shtetërore e masave пëр mbështetjen e aktivitetit kreditues.

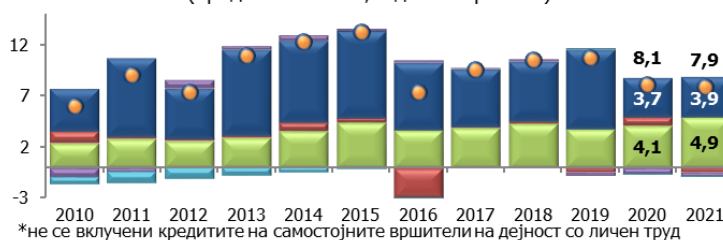
Gjegjësisht, gjithsej kreditë janë мë тë larta пëр 1,7% në baza мујоре, që pothuajse në тërëси i detyrohet kreditimit тë ndërmarrjeve. Në strukturën valutore, rritja është kryesisht rezultat i kredisë në valutë vendase, me kontribut мë тë vogël pozitiv тë kredisë në valutë. Totali i kredisë në periudhën tetor - dhjetor shënoi rritje mesatarisht мë тë lartë se rritja e parashikuar tremujore пëр tremujorin e katërt тë vitit.

Кредити на домаќинствата*

(придонеси во годишни промени, во п.п.)

(придонеси во п.п., годишни промени)

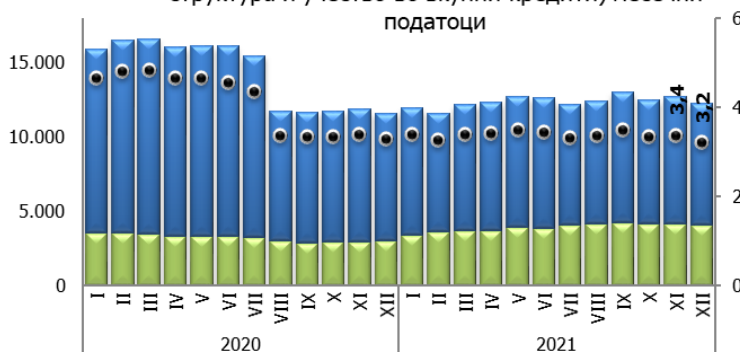

*не се вклучени кредитите на самостојните вршители на дејност со личен труд
Извор: НБРСМ.

Shkalla vjetore e rritjes së totalit të kredive në dhjetor është 8,3% dhe është mbi shkallën e parashikuar të rritjes prej 7,1% për tremujorin e katërt 2021 sipas projeksionit të tetorit. Nga pikëpamja sektoriale, rritja vjetore e totalit të kredisë është pothuajse njëloj si rezultati i kredisë për ndërmarrjet dhe i amvisërive.

Sa i përket strukturës valutore, rritja e kredisë është kryesisht rezultat i rritjes së kredive në valutë vendore, ndërsa rritje e kredive në valutë (përfshirë kreditë në denarë me klauzolë valutore).

Сомнителни и спорни побарувања (секторска структура и учество во вкупни кредити) месечни податоци

годишни податоци

Извор: НБРСМ.

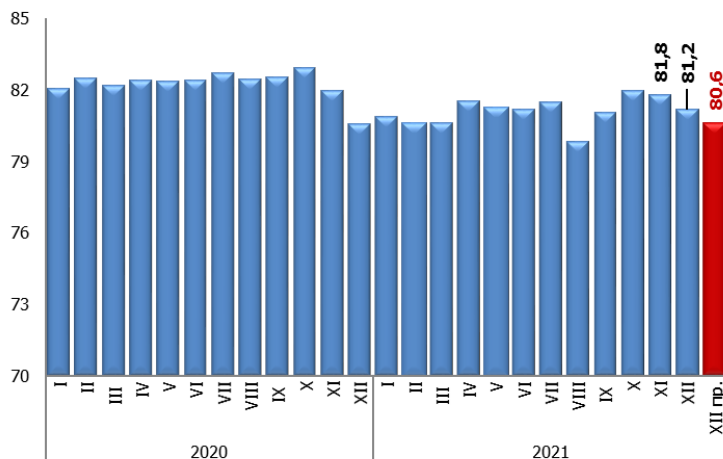
Rritja vjetore e kredisë për amvisëritë¹⁶ në muajin dhjetor shënoi vlerën 7,9%, ku pjesa më e madhe vijon të vijë nga kredia për banesa, me kontribut pozitiv solid edhe nga kredia konsumatore.

Pjesëmarrja e kërkesave të dyshimta dhe të kontestuar në totalin e kredive në muajin dhjetor ishte 3,2% dhe është ulur me 0,2 p.p. në baza mujore.

Parë nga aspekti i strukturës sektoriale, pjesa më e madhe e shumës totale të kredive me probleme vjen ende nga sektori "ndërmarrje", ndërsa pjesa e kredive me probleme të sektorit "amvisëri" është dukshëm më e ulët.

¹⁶ Pa kreditë e individëve të vetëpunësuar.

Сооднос помеѓу вкупните кредити и депозити
(месечни податоци, во проценти)

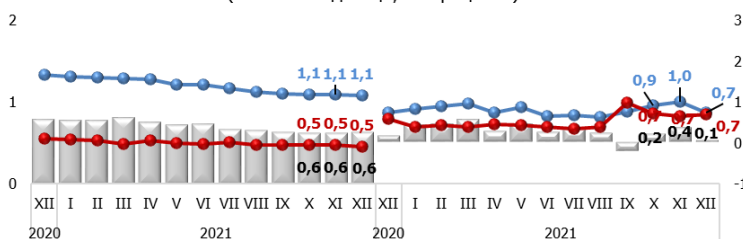
Treguesi i shfrytëzimit të potencialit depozitues të bankave për kreditimin e sektorit privat në muajin dhjetor është 81,2% dhe për momentin është mbi vlerën e parashikuar të këtij treguesi për fundin e tremujorit të katërt 2021 (80,6%), në pajtueshmëri me projeksionin e tetorit.

(годишни податоци, во проценти)

Извор: НБРСМ.

Каматни стапки на вкупните депозити
(месечни податоци, во проценти)

Në dhjetor 2021, nuk ka ndryshime mujore në normat e interesit në totalin e depozitave¹⁷, ndërsa diferenca ndërmjet normave të interesit për depozitat në denarë dhe në valutë është e pandryshuar në krahasim me muajin paraprak (0,6 p.p.). Te **totali i depozitave të sapo pranuar¹⁸, Diferenca e interesit u ngushtua dhe arriti në 0,1 p.p., në kushtet e uljes së normës së interesit në denarë për 0,3 p.p. dhe norma e interesit në valutë e pandryshuar krahasuar me një muaj më parë.**

(податоци со крај на година, во проценти)

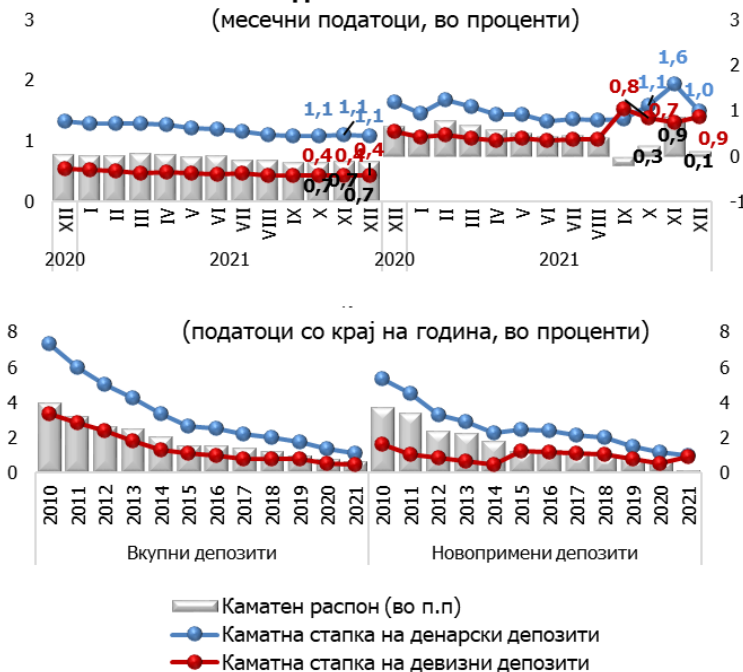
Извор: НБРСМ

¹⁷Të dhënat për normat e interesit janë në përputhje me ndryshimet metodologjike të BPRMV-së nga qershori 2018. Më shumë informacion rreth ndryshimeve metodologjike mund të gjeni në linkun e mëposhtëm: http://www.nbrm.mk/monetarna_statistika_i_statistika_na_kamatni_stapki.nspj.

¹⁸Për sa i përket normave të interesit të depozitave të reja, duhet pasur parasysh se ato karakterizohen nga lëvizje të ndryshueshme. Ndryshueshmëria e normave të interesit për depozitat e pranuar rishtazi rezulton nga fakti se ato kushtëzohen nga vëllimi i depozitave të reja (që mund të ndryshojnë nga muaji në muaj) dhe norma e tyre e interesit.

Каматни стапки на депозитите на домаќинствата

(месечни податоци, во проценти)

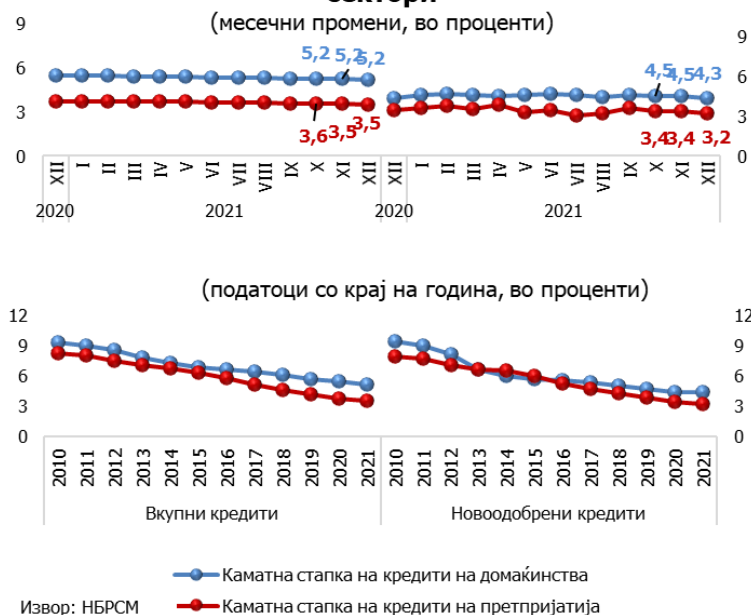

Извор: НБРСМ

Nuk janë vërejtur ndryshime mujore edhe në normat e interesit të totalit të depozitave të amvisërive, ndërsa diferenca ndërmjet normave të interesit të depozitave në denarë dhe në valutë vazhdon të jetë 0,7 p.p.. **Diferenca e normës së interesit për depozitat e reja të amvisërive** është 0,1 p.p., me rënie të normës së interesit në denarë për 0,6 p.p. dhe rritje e normës së interesit në valutë me 0,1 p.p..

Каматни стапки на вкупните кредити, по сектори

(месечни промени, во проценти)

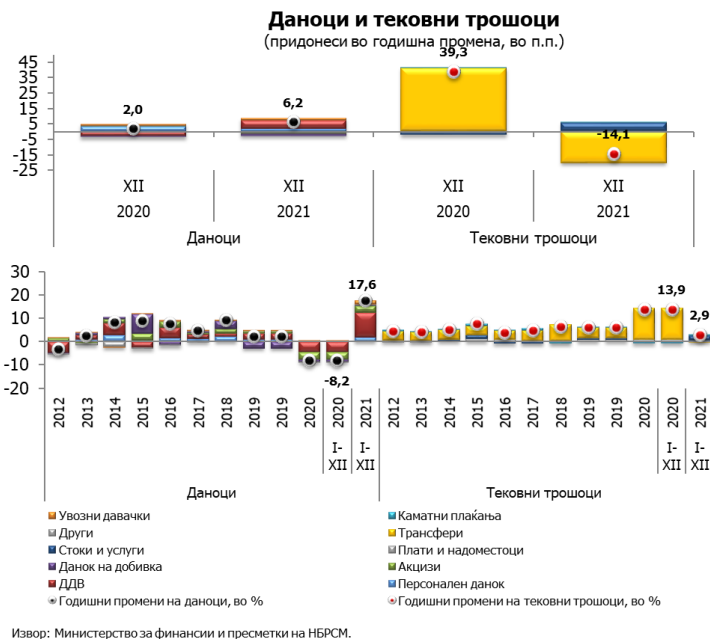
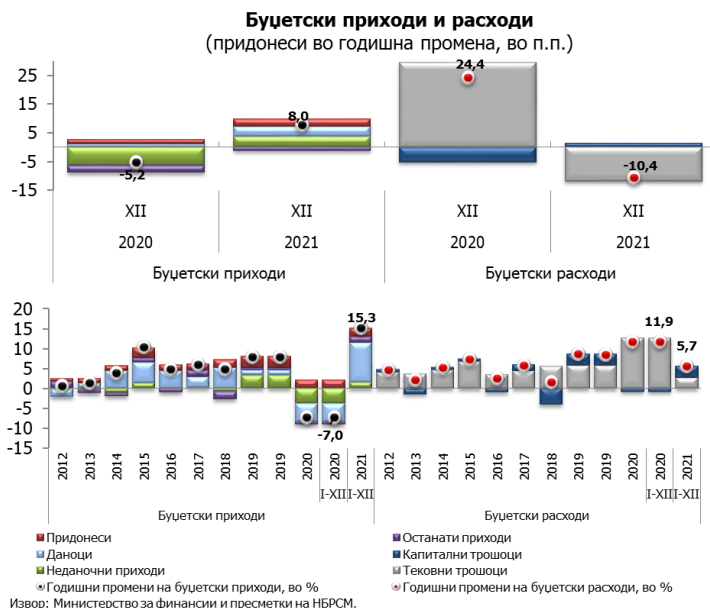
Извор: НБРСМ

Në dhjetor, normat e interesit të **totali i kredive të amvisërive dhe ndërmarrjeve** nuk ka pësuar ndryshime në krahasim me muajin paraardhës dhe ka qenë 5,2% dhe 3,5%. **Normat e interesit për kreditë e miratuara rishtazi¹⁹** të ndërmarrjeve dhe amvisërive u ul me 0,2 p.p. krahasuar me një muaj më parë, dhe ishin 3,2% dhe 4,3%.

¹⁹Për sa i përket normave të interesit të kredive të reja të miratuara, duhet pasur parasysh se ato karakterizohen nga lëvizje të ndryshueshme. Ndryshueshmëria e normave të interesit për kreditë e reja të miratuara rezulton nga fakti se ato kushtëzohen nga vëllimi i kredive të reja të miratuara (që mund të ndryshojnë nga muaji në muaj) dhe norma e tyre e interesit.

Në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë së Veriut (buxheti qendror dhe buxhetet e fondeve), Në dhjetor 2021, të ardhurat totale buxhetore u rritën me 8%, ndërsa shpenzimet buxhetore u ulën me 10.4% me bazë vjetore. Rritja e të ardhurave nga buxheti është kryesisht rezultat i rritjes së të ardhurave jotatimore, taksave dhe kontributeve (kontribut pozitiv prej 3,7 p.p., 3,5 p.p. dhe 2,7 p.p.), me të ardhura të tjera më të ulëta²⁰ (kontribut negativ prej 1,2 p.p.). Gjithashtu, të ardhurat tatimore në muajin dhjetor ishin më të larta me 6,2% në bazë vjetore, kryesisht si rezultat i hyrjeve më të larta nga TVSh-ja dhe tatimi mbi të ardhurat personale. Rënie e shpenzimeve të buxhetit në dhjetor 2021 është tërësisht për shkak të shpenzimeve të funksionimit (kryesisht nga transfertat, kryesisht për shkak të bazës së lartë krahasuese nga i njëjti muaj i vitit të kaluar kur u shpërndanë fondet në lidhje me masat për zbutjen e efekteve të pandemisë), me kontribut pozitiv në shpenzimet kapitale.

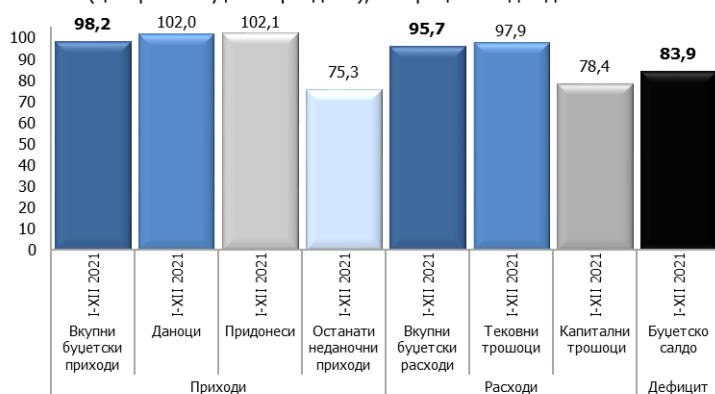
Në vitin 2021, të ardhurat dhe shpenzimet totale buxhetore janë më të larta për 15,3% dhe 5,7%, krahasuar me një vit më parë. Kontributin më të madh në rritjen e të hyrave buxhetore e kanë të hyrat dhe kontributet më të larta tatimore. Nga ana tjetër, shpenzimet totale buxhetore janë kryesisht në rritje nën ndikimin e shpenzimeve kapitale, me kontribut më të vogël pozitiv të shpenzimeve rrjedhëse.

²⁰Të ardhurat e tjera përfshijnë të ardhurat nga kapitali, donacionet e huaja dhe të ardhurat nga huatë e rikuperuara.

Реализација на Буџетот, по категории

(централен Буџет и фондови), во проценти од годишен план*

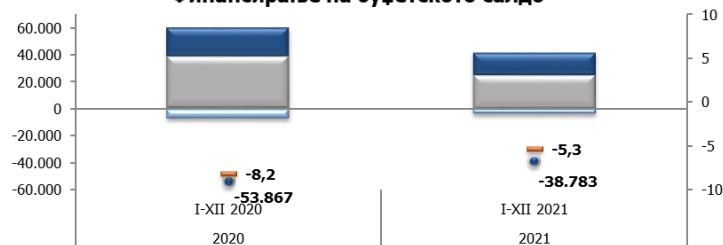

Krahasuar me rishpërndarjen²¹ të Buxhetit për vitin 2021 realizimi i të hyrave dhe shpenzimeve buxhetore gjatë vitit 2021 është 98,2% dhe 95,7%. Deficiti i realizuar buxhetor në vlerë prej 38.783 milionë denarë paraqet 83,9% të deficitit të planifikuar për vitin 2021.

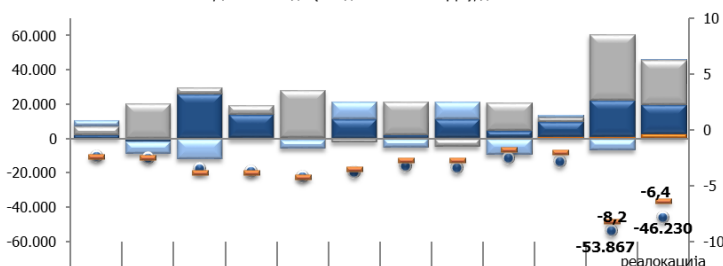
*за 2021 година пресметките се направени во однос на реалокацијата на Буџетот од декември.

Извор: Министерство за финансии и пресметки на НБРСМ.

Финансирање на буџетското салдо

Financimi i deficitit të realizuar buxhetor gjatë vitit 2021 (38.783 milionë denarë ose 5,3% nga PBB-ja²²) është arritur në tërësinë e saj nëpërmjet huazimit të shtetit nga i tregu i huaj²³ dhe vendas, ku një pjesë e hyrjeve mbahen si depozita shtetërore në Bankën Popullore.

* Позитивна промена: намалување депозити кај НБРСМ; негативна промена: зголемување депозити кај НБРСМ.

Извор: Министерство за финансии

²¹Më 9 dhjetor 2021 u miratua vendimi për rishpërndarjen e fondeve ndërmjet përdoruesve buxhetorë të qeverisë qendrore dhe ndërmjet fondeve ("Gazeta Zyrtare e RMV-së" nr. 273 më datë 9 dhjetor 2021).

²²Si pjesë e analizës, projeksionet e tetorit të Bankës Popullore janë përdorur për PBB-në nominale për vitin 2021.

²³Huamarrja e shtetit në tregun e huaj më së shumti rezulton nga eurobondi i tetë i emetuar në fillim të marsit 2021 në vlerën 700 milionë euro dhe tërheqja e kështu të dytë të ndihmës makrofinanciare nga Bashkimi Europian, në fillim të qershorit 2021, në vlerën 80 milionë euro, nga gjithsej 160 milionë euro ndihma makrofinanciare e Bashkimit Europian për tejkalimin e krizës së shkaktuar nga koronavirusi, si dhe përdorimin e të të drejtave të veçanta tërheqjes (TVTT) për financimin e shpenzimeve buxhetore dhe shlyerjen e borxhit të Republikës së Maqedonisë së Veriut, të cilën Fondi Monetar Ndërkombëtar (FMN) ia ka akorduar shtetit më 23 gusht 2021, në shumën prej rreth 133 milionë euro, ose rreth 161 milionë euro. Në të njëjtën kohë, në korrik 2021, shteti ka bërë pagesën e eurobondit të emetuar në vitin 2014 në shumën 500 milionë euro.

Државни хартии од вредност

(промени, во милиони денари)

(состојби, во милиони денари)

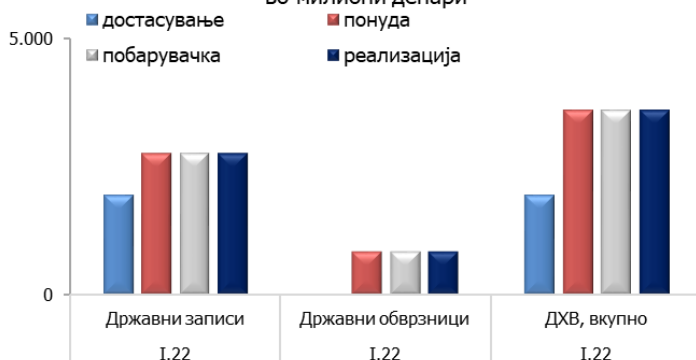

Извор: Министерство за финансии.

Нë јанар 2022, гжendja e letrave me vlerë të qeverisë emetuar²⁴ në tregun primar shënuan rritje mujore për 1.663 milionë denarë dhe në fund të muajit arriti në 147.972 milionë denarë. Rritja vjen si pasojë e rritjes së bonove dymbëdhjetë mujore të qeverisë (me dhe pa klauzolë valutore), obligacioneve shtetërore trevjeçare dhe pesëmbëdhjetëvjeçare (pa klauzolë valutore).

Аукции на државни хартии од вредност

во милиони денари

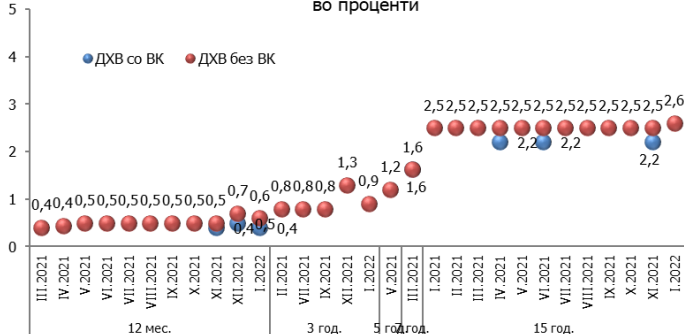

Извор: Министерство за финансии.

Еметимет е реја të letrave me vlerë të qeverisë në јанар 2022 ishin me afat maturimi dymbëdhjetë muaj me dhe pa klauzolë valutore, tre e pesëmbëdhjetë vjet pa klauzolë valutore, ku интереси i pjesëmarrësve të tregut ishte pothuajse i barabartë me shumën e ofruar. Në јанар 2022 maturuan bono thesari dymbëdhjetë mujore të emetuara më parë (pa klauzolë valutore).

Каматни стапки на државни хартии од вредност

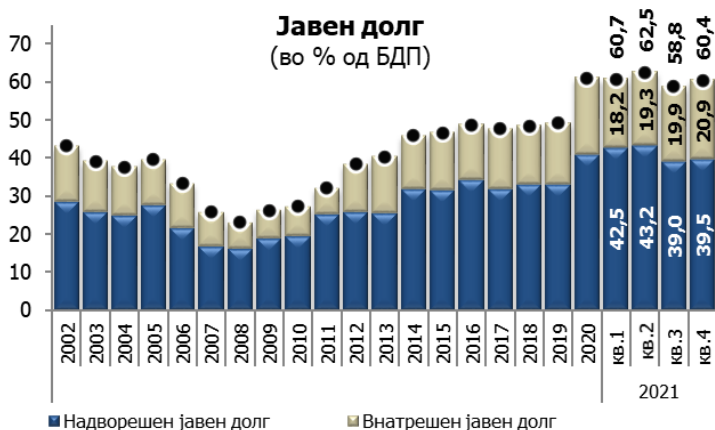
во проценти

Извор: Министерство за финансии.

Нë ankandin e rregullt të јанарит, Ministria e Financave uli normat e interesit për bonot e thesarit dymbëdhjetë mujore të sapoemetuara pa klauzolë valutore (nga 0,7% në dhjetor 2021 në 0,6% në јанар 2022) dhe me klauzolë valutore (nga 0,5% në dhjetor 2021 në 0,4% në јанар 2022). Norma e interesit për obligacionet e qeverisë trevjeçare pa klauzolë valutore gjithashtu u ul (nga 1,3% në dhjetor 2021 në 0,9% në јанар 2022), ndërsa norma e interesit për obligacionet e qeverisë pesëmbëdhjetëvjeçare pa klauzolë valutore u rrit minimalisht (nga 2,5% në nëntor 2021 në 2,6% në јанар 2022).

²⁴Për vitin 2022, sipas Buxhetit, është planifikuar huamarrje jo vendore (letra me vlerë të vazhdueshme shtetërore) të shtetit në vlerë prej 22.035 milionë denarë, gjegjësisht rritje e gjendjes së letrave me vlerë të shtetit në vlerë prej 168.344 milionë denarë.

■ Надворешен јавен долг

■ Внатрешен јавен долг

• Вкупен јавен долг

Извор: Пресметки на НБРСМ врз основа на податоци од Министерството за финансии.

Në fundin e vitit 2021, borxhi publik²⁵ është 60,4% e PBB-së²⁶, e cila është më e lartë me 1.6 p.p. krahasuar me tremujorin e mëparshëm. Ky ndryshim rezulton nga borxhi i brendshëm publik, i cili është rritur me 1 p.p. dhe në fund të tremujorit arrin në 20,9% të PBB-së, me rritje më të vogël të borxhit të jashtëm publik me 0,5 pikë përqindjeje, e cila arrin në 39,5% të PBB-së. Borxhi total shtetëror në fund të vitit 2021 është rritur me 0,8 pikë përqindje krahasuar me tremujorin e mëparshëm. dhe arrin në 51,4% të PBB-së, ndërsa borxhi i ndërmarrjeve publike (të garantuara dhe të pagarantuara)²⁷ në fund të vitit është 8,9% e PBB-së. **Në krahasim me fundin e vitit 2020, totali i borxhit publik është më i ulët me 0,6 p.p., i cili në kushtet e rritjes së ulët të borxhit të brendshëm publik, rezulton nga ulja e borxhit të jashtëm publik (për 1,2 p.p.).**

²⁵Borxhi publik është i përkufizuar me Ligjin e Borxhit Publik ("Gazeta Zyrtare e RM-së" numër 62/2005, 88/2008, 35/2011, 139/2014 dhe 98/2019) sipas të cilit paraqet shumën e borxhit shtetëror dhe borxhin e ndërmarrjeve publike të themeluara nga shteti ose nga komunat, komunat në Qytetin e Shkupit dhe Qytetin e Shkupit, si dhe shoqëritë tregtare që janë tërësisht ose kryesisht në pronësi të shtetit ose komunave, komunave në qytetin e Shkupit dhe qytetit të Shkupit.

²⁶Në kuadër të analizës janë përdorur projeksionet e tetorit të Bankës Popullore për PBB-në nominale për vitin 2021.

²⁷Në pajtim me ndryshimet në Ligjin e Borxhit Publik nga maji 2019, borxhi i pagarantuar i ndërmarrjeve publike dhe shoqërive aksionare të themeluara nga shteti ose nga komunat, komunat në qytetin e Shkupit dhe qytetin e Shkupit, llogaritet në borxhin publik ("Gazeta Zyrtare e RM-së" nr. 62/2005, 88/2008, 35/2011, 139/2014 dhe 98/2019).

Shtojca 1: Kategoritë indikatore për konsumin personal dhe investimet bruto

ИНДИКАТИВНИ КАТЕГОРИИ ЗА ЛИЧНАТА ПОТРОШУВАЧКА

	2018				2019				2020				2021						
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	окт.	ное.	дек.
	реални годишни промени во %																		
Промет во трговија на мало*	5,8	8,9	9,4	10,5	7,6	8,8	12,0	13,8	1,0	-18,6	-15,7	-15,5	-1,3	18,3	13,9	10,0	10,8	13,3	6,4
Бруто приходи од ДДВ*	3,9	6,5	7,5	6,9	3,5	1,4	7,5	6,6	1,8	-20,0	-10,8	-4,2	2,9	36,6	21,1	20,6	16,9	26,5	19,1
Увоз на стоки за широка потрошувачка*	8,0	2,6	3,0	11,0	2,8	5,9	9,7	4,9	6,8	-12,5	-3,7	-9,6	3,2	26,1	11,4	13,8	15,8	16,1	9,9
Домашно производство на потрошни добра	6,1	-1,0	-0,1	5,6	0,5	-1,0	2,4	-2,0	-0,5	-22,4	-9,3	-12,1	-4,8	22,8	-2,6	5,1	1,3	16,6	-1,8
Кредити на население*	7,7	8,2	8,5	9,3	8,2	9,6	9,3	10,1	9,7	6,3	6,2	4,5	4,7	5,7	4,0	3,2	3,5	3,2	3,2
Просечна нето-плата*	3,4	4,7	3,9	5,4	2,2	2,4	3,5	4,2	10,0	4,6	7,0	4,7	2,0	5,7	1,1	-	0,4	0,8	-
Приватни нето-трансфери*	5,6	9,2	4,3	2,1	-2,4	-4,9	5,5	2,0	-2,5	-40,0	-36,5	-11,3	8,6	69,1	57,8	-	-	-	-
Пензии*	2,1	3,4	2,6	4,4	4,1	2,2	3,9	2,1	5,7	6,2	5,3	5,4	2,3	0,3	0,0	-1,8	-0,2	-2,7	-2,3

*реалните стапки на раст се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот.

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРСМ.

ИНДИКАТИВНИ КАТЕГОРИИ ЗА ИНВЕСТИЦИЈЕ

	2018				2019				2020				2021						
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	окт.	ное.	дек.
	реални годишни промени во %, освен за СДИ промените на реалните износи се во милиони денари																		
Увоз на средства за работа*	19,1	20,2	10,5	11,6	2,0	4,8	12,7	6,7	0,9	-34,6	-3,0	4,3	8,9	64,3	6,5	4,7	0,6	18,1	-3,1
Извршени градежни работи**	-39,6	0,9	-10,0	14,6	15,1	-3,3	3,0	5,3	6,3	-5,1	3,0	2,3	-1,1	-9,6	-10,8	-	-5,4	-35,7	-
Домашно производство на капитални производи	19,3	24,2	16,0	5,7	12,3	-2,9	10,7	7,1	-5,7	-46,0	-9,0	1,0	-13,2	49,3	-27,7	-22,3	-33,1	-12,9	-20,5
Државни капитални инвестиции*	-65,0	-39,5	-10,7	-34,1	-11,1	62,7	26,3	66,5	23,8	-34,4	26,0	-20,7	94,2	3,7	56,2	28,3	155,9	55,3	4,5
Директни инвестиции***	8572,0	5779,6	3761,2	8336,9	-11081,9	-2571,9	5347,7	-6986,1	3959,7	-2322,3	-5612,6	-9061,0	-8494,0	12928,4	1413,7	-	-	-	-
Долгорочни кредити на претпријатија*	2,0	4,7	6,6	5,9	4,9	4,8	2,6	6,4	4,1	8,2	11,5	5,8	7,3	2,5	0,7	3,9	2,6	2,5	3,9

*реалните стапки на раст се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот.

**реалните стапки на раст се добиени со користење на стапката на раст на дефлаторот на трошоците во градежништвото за нови објекти за домување.

***реалните износи се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните износи со нивото на индексот на потрошувачките цени (база година: 2020=100).

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРСМ.